

Bundel - College van Dijkgraaf en Hoogheemraden van 11 juni 2019

- 1 VASTSTELLING AGENDA D&H d.d. 11 juni 2019
Concept Agenda College van Dijkgraaf en Hoogheemraden 11 juni 2019
- 2 BESLUITENLIJST d.d. 5 juni 2019
Besluitenlijst College van Dijkgraaf en Hoogheemraden 5 juni 2019
- 3 BESLISPUNTEN
 - 3.a Bespreekstukken
 - 3.b Hamerstukken
 - 3.b.1 Dav - Bestuurlijke vernieuwing Delfland
Dossier 1436 voorblad
Bestuurlijke vernieuwing Delfland
190606 Bestuurlijke vernieuwing Delfland
 - 3.b.2 Egas - Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over Blauwe Vlag, Hoek van Holland
Dossier 1420 voorblad
vragen PvdA Blauwe Vlag Hoek van Hollandv2
Brief aan Gebiedscommissie Hoek van Holland tbv Waterkwaliteit Hoek van Holland
 - 3.b.3 Dit onderwerp is overgeheveld naar de vertrouwelijke agenda
 - 3.b.4 Egas - Mandaatverlening verkoop groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden
Dossier 1430 voorblad
Voorstel mandaatverlening verkoop groengas en HBE's 04-06- 2019
 - 3.b.5 Koop - COASTAR - Mandatering samenwerkingsovereenkomst
Dossier 1435 voorblad
Voorstel - COASTAR-Fase 3 – Mandatering samenwerkingsovereenkomst
 - 3.b.6 Koop - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West
Dossier 1429 voorblad
Collegevoorstel 11 juni Pernis-West
Advies concept wijziging instemmingsbesluit Pernis West
Brief ter info aan de VV -Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West
- 4 SCHRIFTELIJKE INFORMATIE
 - 4.1 Openstaande uitnodigingen
Lijst uitnodigingen 29-05-2019 t/m 06-06-2019
01. 2019-06-19-Uitnodiging Symposium Energietransitie Delft - wijken in beweging
02. 2019-07-04 conferentie Toerisme - Provincie Z-H
03. 2019-08-04 a. Uitnodiging deelname Varend Corso 2019
03.b Bijlage: Advies Deelname aan Varend Corso 2018
 - 4.2 Lijst ingekomen post D&H
 - 4.3 Bestuurlijk proces Water-Klimaatplan Westland
In overleg met Pieter Janssen te behandelen als ingekomen stuk aan D&H. Water-Klimaatplan Westland en memo met toelichting toegevoegd.
Dossier 1432 voorblad
Bestuurlijke proces Water- Klimaatplan Westland
Water-klimaatplan - 17052019 low res
- 5 RONDVRAAG

Agenda

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Datum 11-06-2019
Tijd 9:00 – 12:30 uur
Locatie GLH: Collegekamer / 0.17
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

Onderwerp

- 1 VASTSTELLING AGENDA D&H d.d. 11 juni 2019
- 2 BESLUITENLIJST d.d. 5 juni 2019
- 3 BESLISPUNTEN
- 3.a Bespreekstukken**
- 3.b Hamerstukken**
 - 3.b.1 Dav - Bestuurlijke vernieuwing Delfland
 - 3.b.2 Egas - Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over Blauwe Vlag, Hoek van Holland
 - 3.b.3 Dit onderwerp is overgeheveld naar de vertrouwelijke agenda
 - 3.b.4 Egas - Mandaatverlening verkoop groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden
 - 3.b.5 Koop - COASTAR - Mandatering samenwerkingsovereenkomst
 - 3.b.6 Koop - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West
- 4 SCHRIFTELIJKE INFORMATIE
 - 4.1 Openstaande uitnodigingen
 - 4.2 Lijst ingekomen post D&H
 - 4.3 Bestuurlijk proces Water-Klimaatplan Westland
- 5 RONDVRAAG

Besluitenlijst

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Datum	05-06-2019
Tijd	9:00 – ca. 10.00 uur: In het kader van Terug- en Vooruitblikken informeel informatie met elkaar uitwisselen. Aansluitend tot ca. 12.30 uur: Reguliere D&H-vergadering.
Locatie	GLH: Kamer Dijkgraaf
Voorzitter	Daverveldt, P.H.W.M. (DB)
Aanwezig	Dr. P.H.W.M. Daverveldt, dijkgraaf; Ir. P.C. Janssen, secretaris-directeur; Drs. Ing. M.W. Belt, Ing. R. Egas, Hoogheemraden
Afwezig:	M.J.H. Weerts, besluitenlijst Drs. M. Koop, P. Ouwendijk, Laatste collegevergadering voor vaststelling van de vergaderstukken voor de VV-vergadering van 4 juli 2019

Onderwerp

- 1 VASTSTELLING AGENDA D&H d.d. 5 juni 2019
CONFORM
- 2 BESLUITENLIJST d.d. 13 mei 2019
CONFORM
- 3 BESLISPUNTEN
- 3.a Bespreekstukken**
- 3.a.1 Belt- Afspraken aanleg natte ecologische zone Honderdland met gemeente Westland

Toelichting

Het vastleggen van afspraken met de grondeigenaar, de gemeente Westland, zodat gestart kan worden met de aanleg van een natte ecologische zone (NEZ) tussen bedrijventerrein Honderdland en de N223.

Voorgesteld besluit

- *De brief aan gemeente Westland betreffende de afspraken aanleg NEZ op grond van gemeente Westland, d.d. 5 juni 2019, met ons kenmerk 1404943 vast te stellen.*
- *In te stemmen met de machtiging door de dijkgraaf van de teamleider Ruimtelijke planvorming om de genoemde brief te ondertekenen.*

GEWIJZIGD VASTGESTELD

Informatie

Inhoudelijk wordt ingestemd met voorliggend voorstel en de bijbehorende brief aan B&W van Westland.

Kanttekening

De vorm van de brief aan B&W van Westland inzake Afspraken aanleg NEZ Honderdland op grond van gemeente Westland wordt aangepast. De brief gaat uit van, en wordt ondertekend door D&H Delfland.
Tevens zijn er enkele tekstuele aanpassingen:

- 2e alinea, wordt als volgt geformuleerd: 'Natte ecologische zones dragen bij aan het behalen van de doelstellingen van de Europese kaderrichtlijn water'.
- De desbetreffende tekst in de D&H-nieuwsbrief wordt conform bovenstaande aangepast.
- In de brief wordt het verzoek opgenomen om de afspraken te bevestigen.
- Hoogheemraad Belt wordt gemandateerd om de brief aan te passen, en vervolgens door D&H te laten ondertekenen.

3.a.2 Dav - Vaststellen concept agenda VV 4 juli en commissies 18 juni 2019

Voorgesteld besluit

De concept agenda's voor de commissiebijeenkomsten op 18 en 19 juni 2019, alsmede de concept agenda voor de bijeenkomst van de Verenigde Vergadering op 4 juli 2019, voor verdere doorgeleiding te accorderen.

Concept-agenda VV 4 juli 2019

CONFORM

Met de kanttekening dat deze concept-agenda nog gewijzigd kan worden naar aanleiding van bespreking in de commissievergaderingen.

Concept-agenda commissie BOB (oude benaming) 18 juni 2019

CONFORM

Concept-agenda commissie SWW (oude benaming) 19 juni 2019

CONFORM

Concept-agenda commissie GSG (oude benaming) 18 juni 2019

Het college zal aan de voorzitter van de commissie de suggestie doen om agendapunt 4 'Hoe gaan we vergaderen?' te laten vervallen. Dit, omdat over dit onderwerp in brede zin met elkaar van gedachten zal worden gewisseld.

Naar aanleiding van, wordt kort van gedachten gewisseld over tijdstip en duur van de commissievergaderingen. Hierover zal nader van gedachten worden gewisseld met de commissievoorzitters.

3.b Hamerstukken

3.b.1 Dav - Bezwaarschriftencommissie AWB Delfland/Jaarverslag 2018 en Klachtencommissie Delfland/Jaarverslag 2018

Voorgesteld besluit

Het Jaarverslag van 2018 van de Bezwaarschriftencommissie Hoogheemraadschap van Delfland en het Jaarverslag van 2018 van de Klachtencommissie Hoogheemraadschap van Delfland ter kennisgeving door te zenden naar de Verenigde Vergadering.

CONFORM

3.b.2 Dav - Lijst van besluiten en toezeggingen VV 16 en 20 mei 2019

Lijst van besluiten en toezeggingen VV 16 mei 2019

CONFORM

Lijst van besluiten en toezeggingen VV 20 mei 2019

GEWIJZIGD AKKOORD

Kanttekening

Bij 'Aanwezigen' wordt aangegeven dat de heer Fekkes de vergadering heeft verlaten na behandeling van agendapunt 1.

- 3.b.3 Dav - Verantwoording fractievergoeding 2017
Voorgesteld besluit
 Vast te stellen de brief van het college aan de verenigde vergadering met het oordeel over de fractievergoeding 2017.
CONFORM
- 3.b.4 Dav - Verordening fractievergoeding
Voorgesteld besluit
De VV verzoeken om:
De verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019 ter vaststelling aan te bieden aan de VV onder gelijktijdige intrekking van de verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland' kenmerk 720237, vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009.
CONFORM
- 3.b.5 Koop - Investeringsplan en uitvoeringskrediet ten behoeve van de verbreding Boomawatering te Monster (gemeente Westland)
Voorgesteld besluit
a. Een investeringsplan ter grootte van € 239.000 voor de verbreding van de Boomawatering ter hoogte van de Molenweg in Monster vast te stellen.
b. Voor het onder a. genoemde project een uitvoeringskrediet ter grootte van € 215.000 beschikbaar te stellen.
GEWIJZIGD VASTGESTELD
- Kanttekening**
 In voorliggend voorstel wordt toegevoegd dat de kosten van de grondaankoop in het totaalbedrag van de kosten zijn opgenomen.
- 3.b.6 Egas - Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009
Voorgesteld besluit
Gevraagd besluit D&H:
1. *Onderstaande stukken van De Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 door te geleiden naar de VV:*
 1. *Jaarrekening 2018;*
 2. *Kadernota 2020;*
 3. *Ontwerpbegroting 2020;*
 4. *Brief VV aan bestuur GR.*
 2. *De ontwerpbegroting 2020 van GR Slibverwerking 2009 vanaf 28 mei 2019 gedurende twee weken voor eenieder ter inzage te leggen, deze kosteloos verkrijgbaar te stellen en hiervan openbaar kennis te geven.*
- CONFORM**
- Informatie**
 Er wordt kort van gedachten gewisseld over de vertraging van de vergunningverlening voor de bouw van een fabriek voor fosfaatterugwinning uit as van het verbrande slib (Kadernota 2020 GR Slib) - en hoe hierop eventueel te acteren.
- 3.b.7 Ouw - Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie
Voorgesteld besluit
De verenigde vergadering voor te stellen:
1. *De heer ir. C.L.C. van Kretschmar-van Veen op zijn verzoek ontslag te verlenen als lid van de rekeningcommissie;*
 2. *De heren ir. M.H.P. Jansen en mr. P.J. Verhage tot lid van de rekeningcommissie te benoemen.*
- GEWIJZIGD VASTGESTELD**

Kanttekening

Verduidelijkt wordt welke categorieën de heer mr. P.J. Verhage vertegenwoordigt. Dit betreft de categorieën Natuurterreinen, Bedrijfsgebouwd en Ongebouwd.

- 3.b.8 Ouw - RBG Rapportage prestatiecontract 1e kwartaal 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de rapportage

CONFORM

- 4 SCHRIFTELIJKE INFORMATIE

- 4.1 Openstaande uitnodigingen
Voor kennisgeving aangenomen

De collegeleden geven aan, welke uitnodigingen zij aannemen.

Informatie

Orange the World campagne

Er wordt kort stilgestaan bij de uitnodiging om mee te doen aan de wereldwijde 'Orange the World' campagne, een campagne tegen geweld tegen vrouwen. Het college staat welwillend tegenover het verzoek om deel te nemen aan deze campagne en in het kader van deze campagne een object (het Gemeenlandshuis) oranje aan te lichten, en beziet de mogelijkheden.

- 4.2 **Lijst ingekomen post D&H 9 mei t/m 24 mei 2019**

Voor kennisgeving aangenomen

Informatie

Naar aanleiding van

Adviesverzoek Hoogheemraadschap Delfland op wijziging instemmingsbesluit Pernis-West van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Dit onderwerp wordt geagendeerd voor D&H van 11 juni 2019.

- 4.3 **Platform Duurzame Glastuinbouw - jaarrapport 2018**

Voorgesteld besluit

Ter informatie

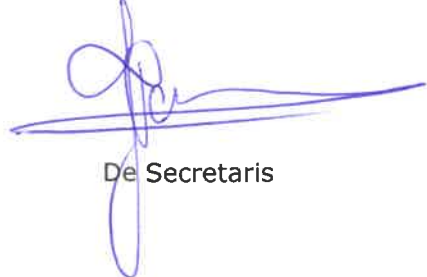
Voor kennisgeving aangenomen

- 5 **RONDVRAAG**

-

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland van 11 juni 2019

Ir. P.C. Janssen

De Secretaris

Dr. P.H.W.M. Daverveldt

De Dijkgraaf

Hoogheemraadschap van
Delfland

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer 1436
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 11 juni 2019
Agendapunt 3.b.1
Titel Dav – Bestuurlijke vernieuwing Delfland

Geagendeerd	Vergaderdatum
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019

Voorgesteld besluit

Instemmen met voorgestelde aanpak om bestuurlijke vernieuwing in te voeren in Delfland

Onderwerp: Bestuurlijke Vernieuwing Delfland
Dossiernummer: 1436

Gevraagd besluit:

- Instemmen met voorgestelde aanpak om bestuurlijke vernieuwing in te voeren in Delfland

1. Probleemstelling - context

Op 28 maart 2019 hebben de 11 fracties van de Verenigde Vergadering de verklaring "Samen voor een krachtig collegiaal bestuur voor Delfland" getekend. Deze verklaring heeft een vervolg gekregen met het vastgestelde Bestuursakkoord 2019-2023 "Iedereen aan de slag voor water" van 20 mei 2019. In beide documenten roepen de leden van de VV op om op een andere manier te besturen binnen Delfland (bestuurlijke vernieuwing).

2. Beoogd effect

Invoering van een andere manier van besturen. Deze moet leiden tot een bredere betrokkenheid van de VV bij besluitvorming en ook tot meer participatie van stakeholders en doelgroepen in de besluitvorming. Bedoeling is om per direct met eerste stappen te beginnen en in de loop van komend jaar vervolgstappen te zetten.

3. Kernboodschap

Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de behoefte van de VV om op een andere manier te gaan besturen. Het zal zorgen voor een bredere betrokkenheid van onze stakeholders en onze primaire doelgroepen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Dit voorstel vloeit voort uit het vastgestelde Bestuursakkoord 2019-2023 "Iedereen aan de slag voor water" van 20 mei 2019.

5. Regelgeving en Beleid

Het Bestuursakkoord. Dit voorstel raakt aan de wijze waarop in Delfland bestuurlijke processen verlopen.

6. Financiën

Geen financiële consequenties. Dit voorstel kan binnen bestaande kaders worden uitgevoerd.

7. Duurzaamheid

Geen effect op duurzaamheid.

8. Organisatorische en personele consequenties

Dit voorstel heeft invloed op de werkwijze van met name de medewerkers die het bestuur ondersteunen. De verwachting is niet dat hierdoor de werkdruk zal toenemen of afnemen.

9. OR/GO

Niet besproken in OR. Ook niet aan de orde.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Geen risico's

11. Communicatie (in- en extern)

Het besluit zal via het samenwerkingsportaal bekend worden gemaakt en zal met betrokken medewerkers (die het bestuur ondersteunen) worden besproken.

Externe communicatie niet nodig.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

nvt

13. Bevoegd orgaan

DenH en VV

14. Toelichting

nvt

15. Bijlagen

1. Voorstel bestuurlijke vernieuwing Delfland

Bestuurlijke Vernieuwing Delfland

Dossiernummer : 1436

Vergaderdatum : 26 september 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 11 juni 2019, dossiernummer 1436;

gelezen het positieve advies van de commissie BOB d.d. 10 september 2019

overwegende dat:

De VV in het Bestuursakkoord de wens tot bestuurlijke vernieuwing heeft opgenomen

Gelet op:

- artikel 84 van de Waterschapswet;
- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

Instemmen met voorgestelde aanpak om bestuurlijke vernieuwing in te voeren in Delfland

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 september 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

MEMO Bestuurlijke vernieuwing Delfland

Aan: de leden van de VV

Van: college van D&H

Datum: 5 juni 2019

Inleiding

Op 28 maart 2019 hebben de 11 fracties van de Verenigde Vergadering de verklaring "Samen voor een krachtig collegiaal bestuur voor Delfland" getekend. Deze verklaring heeft een vervolg gekregen met het vastgestelde Bestuursakkoord 2019-2023 "Iedereen aan de slag voor water" van 20 mei 2019. In beide documenten roepen de leden van de VV op om op een andere manier te besturen binnen Delfland (bestuurlijke vernieuwing).

Uitgangspunten

- De VV is het hoogste bestuursorgaan van Delfland: het stelt bestuurlijke doelstellingen vast, stelt middelen ter beschikking en controleert de realisatie van beleidsdoelstellingen; D&H vertaalt bestuurlijke doelen in bestuurlijke programma's binnen door de VV vastgestelde kaders en ziet toe op de uitvoering door de ambtelijke organisatie
- Samenwerking tussen VV en D&H is gebaseerd op de bestuursstijl zoals beschreven in het bestuursakkoord: dialoog en afstemming met de hele VV, streven naar breed draagvlak met ruimte en respect voor minderheidsstandpunten, geen zwart-wit onderscheid tussen coalitie en oppositie
- Verbetering van de kwaliteit van het besluitvormingsproces zonder extra vergaderdruk

Uitwerking

Aanpassingen bij commissies

De commissies ter voorbereiding op de Verenigde Vergadering kennen per direct een VV-lid als voorzitter. De voorzitter is technisch voorzitter en maakt geen deel uit van de commissie. De voorzitter is geen lid van een fractie die een vertegenwoordiger heeft in D&H.

De dialoog in de commissie wordt door de voorzitter gefaciliteerd, daarmee krijg het lid van het D&H die het stuk inbrengt meer een toelichtende rol en niet per se een rol ter verdediging van het stuk. Het gesprek zal vooral tussen de fracties worden gevoerd om tot overeenstemming te komen.

Om te komen tot een goed besluit is het noodzakelijk dat voorstellen van goede kwaliteit zijn en dat VV leden kunnen participeren in de verschillende fasen van het besluitvormingsproces. Om dit te verbeteren worden de commissievergaderingen ter voorbereiding op de besluitvorming door de Verenigde Vergadering voortaan ingericht met een beeldvormend en een oordeelsvormend deel.

Door vroeg in het proces een eerste beeldvormende notitie te bespreken in de commissie en dit te doen in de vorm van een dialoog met de commissie krijgen de commissieleden de

mogelijkheid om suggesties en aanbevelingen te doen op welke wijze het DB het voorstel verder uit kan werken ten behoeve van de oordeelsvorming.

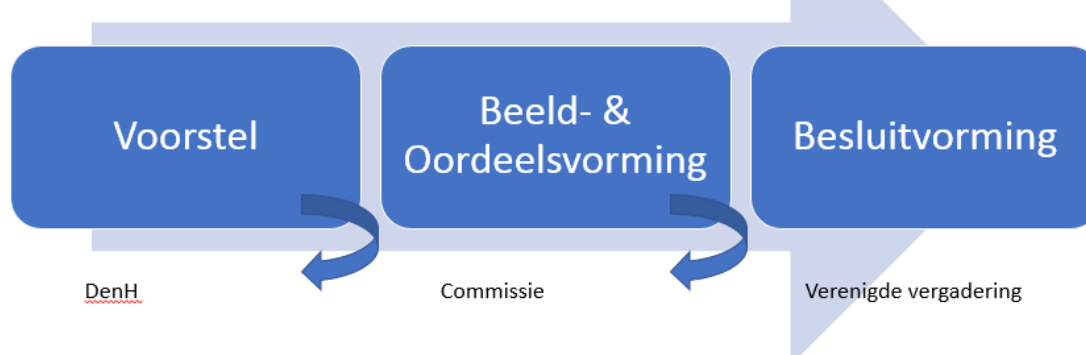
De precieze inrichting is afhankelijk van de complexiteit van de voorstellen. Voor complexe voorstellen worden beeldvorming en oordeelsvorming in afzonderlijke commissievergaderingen besproken zodat fracties ruimte hebben voor tussentijdse beraadslaging. Voor minder complexe voorstellen kan beeldvorming en oordeelsvorming in dezelfde vergadering plaatsvinden waarbij nog wel onderscheid wordt gemaakt tussen beide. Voor eenvoudige voorstellen kan de commissie ook besluiten dat de beeldvorming voldoende duidelijk is geworden in het ingebrachte voorstel en dat daarom direct tot oordeelsvorming kan worden overgegaan.

De voorzitter van de commissie overlegt met de secretaris, op advies vanuit de organisatie en in afstemming met de portefeuillehouders, op welke wijze de agendapunten zullen worden behandeld: behandeling van beeldvorming en oordeelsvorming in aparte vergaderingen, gescheiden behandeling in dezelfde vergadering of beperking tot alleen oordeelsvorming. In alle gevallen besluit de commissie of een voorstel rijp is voor besluitvorming in de VV en zo ja of dit doorgaat als hamerstuk dan wel bespreekstuk (ingeval van amendementen en/of moties).

Complexe bespreekstukken

eenvoudige bespreekstukken

Aanpassing opzet agendacommissie en voorzittersconvent

Gezien de uitgangspunten en de wijzigingen t.a.v. de commissies is ook een aanpassing van de agendacommissie noodzakelijk.

De concept agenda voor commissievergaderingen wordt bepaald door de voorzitter in samenspraak met de betrokken portefeuillehouders en de commissiesecretaris. Deze agenda maakt duidelijk of de agendapunten betrekking hebben op beeld- dan wel oordeelsvorming. De concept agenda's van de commissie worden ook gebruikt om een concept agenda te maken ten behoeve van de convocatie van de VV-vergadering die na de commissievergadering is gepland.

De agendacommissie bepaalt de concept agenda voor de VV-vergadering op basis van de input van de commissievoorzitters. Deze bepalen immers of een onderwerp rijp is voor besluitvorming door de VV en of het dan als hamerstuk dan wel bespreekstuk moet worden geagendeerd. De VV bepaalt uiteindelijk zelf de definitieve agenda tijdens de vergadering. De agendacommissie vindt daarom nog steeds plaats tussen de commissie en de VV-vergadering.

Overeenkomstig de nieuwe opzet van de commissies wordt voorgesteld om de agendacommissie te laten bestaan uit dijkgraaf, de voorzitters van de commissies, de secretaris-directeur en de griffier.

Het voorzittersconvent, dat plaatsvond na afloop van de agendacommissie-oude-stijl, waar vertrouwelijk werd gesproken met de fractievoorzitters, dijkgraaf en de secretaris-directeur, wordt in zijn huidige vorm beëindigd. Daarvoor in de plaats wordt het seniorenconvent 4 keer per jaar ingepland en als er geen onderwerpen zijn, afgeblazen. Dit overleg kan ook op ad-hoc basis worden opgeroepen.

Het seniorenconvent bestaat uit de fractievoorzitters, dijkgraaf, secretaris-directeur en griffier. Het seniorenconvent bespreekt bijvoorbeeld vertrouwelijke zaken en overige zaken die de VV betreffen, zoals het opstellen van het programma voor de informatieve VV's tot aan de plaatsing van de VV-leden in de zaal.

Vervolg

De in deze notitie benoemde aanpassingen zullen per direct worden doorgevoerd. Daarbij is een eerste aanpassing geëffectueerd door in de Verenigde Vergadering van 20 mei drie leden van de VV te benoemen als voorzitter van de commissie.

De Dijkgraaf als portefeuillehouder bestuurlijke vernieuwing en de fractievoorzitters zullen tweemaal per jaar de voortgang van de bestuurlijke vernieuwing monitoren en de gedane aanpassingen evalueren om te komen tot een zichzelf steeds verbeterend, lerend proces.

Overeenkomstig de uitgangspunten zal de verdere uitwerking en verbetering van de bestuurlijke vernieuwing in dialoog met de Verenigde Vergadering plaats vinden. De dijkgraaf neemt hiertoe het initiatief en zal hiervoor voorstellen voorbereiden. Een ambtelijke werkgroep zal hem hierin ondersteunen. Best practices van gemeenten en bezoeken bij andere waterschappen, zoals Rijnland en de Dommel zullen hiervan deel uitmaken.

De voorstellen zullen betrekking hebben op de volgende onderwerpen:

- Verdere uitwerking, invulling en afstemming van de beeldvorming in PFO's, D&H en Commissies: Zowel de ambtelijke als de bestuurlijke voorbereiding en betrokkenheid in de verschillende stadia van de beeldvorming dienen uitgewerkt en op elkaar afgestemd te worden.

- Aanpassing en kwaliteit bestuursvoorstellen: De ambtelijk voor te bereiden bestuursvoorstellen dienen qua vorm en inhoud aangepast te worden aan de eventueel gescheiden beeldvorming en oordeelsvorming. Hieraan wordt tevens de kwaliteitsverbetering van de stukken gekoppeld.
- Functie en invulling van de informatieve VV: De wens is om deze bijeenkomsten te duiden als onderdeel van de beeldvormingsfase en meer in de openbaarheid te laten plaatsvinden, eventueel op uitnodiging.
- Training voor voorzitters en commissieleden: Aan voorzitters en leden zullen mogelijkheden aangeboden worden om de procesvaardigheden en -technieken die passend zijn bij de beoogde opzet te trainen.
- Inrichting van vergaderruimten: De opstelling in met name de VV-zaal wordt als niet passend ervaren voor de beoogde interactie tijdens de vergaderingen. De functionele eisen en wensen zullen worden uitgewerkt ten behoeve van de gewenste aanpassingen.

CONCEPT

Overzicht van aanpassingen in de komende vergaderingen

Vergadering	Aanpassing
Commissievergaderingen 18 juni	Nieuwe voorzitters: aangewezen VV-leden
	Splitsing agenda in beeldvorming- en oordeelsvormingfase o.b.v. overleg voorzitters en secretarissen, in afstemming met PFH's
	Agendaonderwerpen naar fase ingedeeld
	Transparantie vergroot via online inluistermogelijkheid (streaming)
Agendacommissie 26 juni	Omvormen tot Seniorenconvent nieuwe stijl
	Bespreken Agendacommissie nieuwe stijl
Verenigde Vergadering 4 juli	Besluitvormende vergadering nieuwe stijl
	Transparantie vergroot via online inluistermogelijkheid (streaming)
Seniorenconvent augustus/september	Evaluatie eerste ronde
	Voortgang bestuurlijke vernieuwing
Agendacommissie voor ronde september	Eerste Agendacommissie nieuwe stijl, nog in te plannen

Hoogheemraadschap van
Delfland

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer 1420
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 11 juni 2019
Agendapunt 3.b.2
Titel Egas – Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over
Blauwe Vlag, Hoek van Holland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Marcel Belt	3 juni 2019
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019

Voorgesteld besluit

De beantwoording schriftelijke vragen PvdA, en de brief aan de gebiedscommissie Hoek van Holland omtrent Blauwe Vlag en waterkwaliteit Hoek van Holland vast te stellen.

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Omschrijving problematiek

Sinds ca 2010 mag badplaats Hoek van Holland de Blauwe Vlag hanteren als badplaats waar waterveiligheid, hygiëne op orde is. Een badplaats mag deze vlag hanteren indien ongestoord de waterkwaliteit aantoonbaar is gegarandeerd, en dus niet is vervuild met bijvoorbeeld rioolwater. De Blauwe Vlag is een wereldwijd erkend kwaliteitskeurmerk.

16 augustus 2018 is bij bemonstering van Hoek van Holland door ODMH verontreiniging van het zeewater met fecaliën geconstateerd. Een dag later is opnieuw bemonsterd, en toen bleek de verontreiniging niet meer boven de kritische grens te zijn.

Zie ook: <https://www.ad.nl/waterweg/hoek-van-holland-slaat-alarm-om-poep-in-het-zeewater~aac43ef1/>

(Uittreksel bijgevoegd onder deze vragen)

Deze meting kan nu de blauwe vlag voor Badplaats Hoek van Holland in gevaar brengen, omdat in principe een ongestoord schoon water gedurende 4 jaar is vereist.

Eerder zijn door bewoners van Hoek van Holland meldingen gedaan van geregelde overstorten vanuit het riool naar de binnenwateren in de bebouwde kom van Hoek van Holland en nabij de volkstuinen. De waterkwaliteit van deze wateren is nu daar volgens de bewoners slecht, de beleevingswaarde en recreatieve waarde zijn verdwenen, en men vreest gevaar voor de volksgezondheid.

Voor Hoek van Holland betekent het verlies van de Blauwe Vlag een stevige reputatieschade met economische schade. Ook is gewoon het vestigingsklimaat in de Rotterdamse Regio gebaat met een schone zee geschikt voor veilige recreatie.

Er lijken nu een aantal scenario's denkbaar waardoor nu ook het zeewater is vervuild:

- De storing in een AWZI van Delfland dd. 11 augustus waarbij een lozing heeft plaatsgevonden op de Nieuwe Waterweg
- Overstorten vanuit het gemeentelijk riool van Hoek van Holland in de Nieuwe Waterweg
- Overstorten vanuit het gemeentelijk riool van Hoek van Holland in de binnenwateren van Hoek van Holland, die vervolgens via het boezemgemaal naar de zee worden verpompt;
- Verontreinigingen vanuit bronnen elders;

Achterliggend probleem is waarschijnlijk een slechte interactie tussen regenwaterafvoer, riool en oppervlaktewater.

Op basis van bovenstaande onduidelijkheden hebben wij de volgende vragen aan het college. Het is hierbij relevant om te benadrukken dat de geconstateerde problemen (en vragen) niet alleen

een gemeentelijke aangelegenheid betreft, maar tevens de gemeente Rotterdam aan gaat. Daar zullen vergelijkbare vragen gesteld: alleen een gezamenlijke actie kan ons inziens dit probleem effectief worden aangepakt.

Vragen

1 Hoe beoordeelt U de waterkwaliteit van de binnenwateren van Hoek van Holland, zowel bacteriologisch, ecologisch en qua belevingswaarde, recreatiewaarde en volksgezondheid?

2 Bent U bekend met de genoemde perikelen rondom de vervuiling van het zeewater bij Hoek van Holland, en het mogelijke verlies van de Blauwe Vlag?

3 Zijn er in de week voorafgaand aan 16 augustus of op 16 augustus riooloverstorten geweest vanuit het riool van de gemeente Rotterdam?

Zo ja, waar en wanneer?

4 Zijn er andere riooloverstorten binnen het beheersgebied van Delfland in deze week bekend? Zo ja, waar en wanneer?

5 Bij welke AWZI is er een storing geweest langs de Nieuwe Waterweg? Na hoeveel tijd bereikt het effluent van deze AWZI gemiddeld de zee? Is deze storing van invloed op de waterkwaliteit van Hoek van Holland?

6 Hoe verklaart U de geconstateerde verontreinigingen in de zee nabij Hoek van Holland?

7 Welke acties onderneemt U om herhaling te voorkomen en de waterkwaliteit van zowel binnenwater van Hoek van Holland als de zee op korte termijn te verbeteren?

8 Is het college voornemens om met andere kustgemeenten samen te werken om de problematiek rondom de waterkwaliteit aan de kust te duiden en te verbeteren?

Antwoorden

1. Hoe beoordeelt U de waterkwaliteit van de binnenwateren van Hoek van Holland, zowel bacteriologisch, ecologisch en qua belevingswaarde, recreatiewaarde en volksgezondheid?

De waterkwaliteit in Hoek van Holland wordt beoordeeld aan de hand van (vaste) meetpunten. Op de meetpunten worden zowel chemische als ecologische parameters gemeten. In het reguliere meetnet worden geen analyses uitgevoerd op bacteriën, tenzij het een zwemwater betreft. Specifiek voor het lokale knelpunt "Noort Bonnen" bij het

volkstuintencomplex zijn in 2018 een vijftal watermonsters geanalyseerd op bacteriën. Dit vanwege klachten uit de omgeving.

Het water in Hoek van Holland valt onder de categorie “lokaal water”. Er zijn ambitiebeelden opgenomen in de “catalogus ambities lokaal water”. De beoordeling van de waterkwaliteit vindt plaats door de vergelijking van de meetresultaten met het ambitiebeeld dat van toepassing is. De ecologische en chemische meetresultaten uit heel Hoek van Holland zijn gemiddeld als voldoende beoordeeld.

De beoordeling van het water op aspecten belevingswaarde en recreatiewaarde is samen met de gemeente Rotterdam uitgevoerd.

2. Bent U bekend met de genoemde perikelen rondom de vervuiling van het zeewater bij Hoek van Holland, en het mogelijke verlies van de Blauwe Vlag?

Ja Delfland is op de hoogte van het negatieve zwemadvies in 2018 en de consequenties voor de blauwe vlag 2019. We hebben hier ook contact over gehad met de Gemeente Rotterdam.

3. Zijn er in de week voorafgaand aan 16 augustus of op 16 augustus riooloverstorten geweest vanuit het riool van de gemeente Rotterdam?

Zo ja, waar en wanneer?

Het heeft in de nacht van 9 op 10 augustus hard geregeld. De gemeente Rotterdam heeft gemeld dat er in die nacht van 9 op 10 augustus voor 2 uur lang een overstort op het oppervlaktewater heeft plaatsgevonden.

4. Zijn er andere riooloverstorten binnen het beheersgebied van Delfland in deze week bekend? Zo ja, waar en wanneer?

Een overstort betreft een nooduitlaat. Deze treedt alleen in werking bij hevige neerslag of een calamiteit in het transportstelsel, als noodmaatregel om wateroverlast in woningen en op straat te voorkomen. In de week voor 16 augustus zijn er twee meldingen bekend van incidenten waarbij afvalwater op het oppervlaktewater is overgestort. Deze meldingen zijn gemaakt door de gemeente en/of bewoners van Maassluis en Rijswijk. Deze overstorten hebben geen invloed gehad op Hoek van Holland.

5. Bij welke AWZI is er een storing geweest langs de Nieuwe Waterweg? Na hoeveel tijd bereikt het effluent van deze AWZI gemiddeld de zee? Is deze storing van invloed op de waterkwaliteit van Hoek van Holland?

Op 11 augustus 2018 is er een uur lang ongezuiverd afvalwater geloosd op de Nieuwe Waterweg vanwege een calamiteit (pompen kapot tijdens een neerslagsituatie). Vanwege de menging met hemelwater waren de gevolgen zeer beperkt. Overigens werd er nog steeds voldaan aan de vergunningsvoorwaarde voor het lozen op de Nieuwe Waterweg want het geloosde effluent was sterk verdund met regenwater en daardoor was het effect van de lozing op de Noordzee hoogstwaarschijnlijk nihil.

6. Hoe verklaart U de geconstateerde verontreinigingen in de zee nabij Hoek van Holland?

De waterkwaliteit van de zee wordt beïnvloed door lozingen die op zee en de aanvoerende rivieren plaatsvinden. Dit kunnen onder andere lozingen van schepen, bedrijven of zuiveringen zijn. Delfland is geen bevoegd gezag voor deze lozingen en daarom ook niet op de hoogte (behoudens haar eigen zuiveringen) wat voor een lozingen er op zee en de rivieren allemaal plaatsvinden.

7. Welke acties onderneemt U om herhaling te voorkomen en de waterkwaliteit van zowel binnenwater van Hoek van Holland als de zee op korte termijn te verbeteren?

Delfland gaat niet over de waterkwaliteit van de zee, en dus hoeft Delfland de waterkwaliteit van de zee, of van de lozingen op de zee (behalve die van haar eigen zuiveringen) niet te meten. Delfland zorgt ervoor dat het effluent voldoet aan de vergunningsvoorwaarden om te mogen lozen.

Delfland werkt aan het verbeteren van de waterkwaliteit van het binnenwater in Hoek van Holland bij het volkstuintencomplex. Daarom zijn samen met de gemeente verschillende verbetermaatregelen genomen. Dat gaat dan om het volgende.

- a. Er zijn fontein (3 stuks) geplaatst om de zuurstofhuishouding te verbeteren.
- b. Duikers zijn vergroot of vervangen door een brug en damwanden geplaatst om de doorspoeling te verbeteren.
- c. Er is een overstort protocol waarbij drijfvuil na een overstort direct wordt verwijderd en vuil water wordt teruggenomen.
- d. In 2017 zijn alle watergangen van alle bagger ontdaan om uitlevering van de bodem en kroosvorming te voorkomen/verminderen.
- e. In het beheer rondom de sloot wordt actief beheerd voor wat betreft bladval en hondenpoep in de directe buurt van de watergangen.
- f. In september 2018 heeft het Waterschap samen met de gemeente en de gebiedscommissie een presentatie over het watersysteem voor de gebruikers van het complex gegeven.
- g. Tijdens deze presentatie is een burgerinitiatief ingediend om de doorspoeling te verbeteren. Het gaat hier om een soort fitnesstoestellen, die voor extra zuurstof in het water zorgen en doorstroming. Dit idee wordt op dit moment vertaald naar een concreet plan.
- h. Er wordt ingezet op het afkoppelen van regenwater bij rioolvervanging, zodat het overstortvolume en de frequentie verminderd.

8. Is het college voornemens om met andere kustgemeenten samen te werken om de problematiek rondom de waterkwaliteit aan de kust te duiden en te verbeteren?

Zoals vermeld in ons bestuursakkoord "iedereen aan de slag voor water" (pagina 16) draagt Delfland bij aan een betere kwaliteit van het zeewater door mogelijkheden te onderzoeken om circulair te werken. Een voorbeeld hiervan in de zoetwaterfabriek.

Delfland wil wanneer nodig ook altijd meedenken om de waterkwaliteit rondom de kust te verbeteren. De gemeente heeft contact gezocht met het landelijk kenniscentrum KIMO (werkgroep Nederlandse en Belgische kustgemeenten) om hierin als de gemeente Rotterdam zitting in te nemen. De gemeente heeft hierover ook al contact opgenomen met Delfland. Er is met de gemeente afgesproken dat Delfland wanneer nodig aanhaakt. Delfland heeft op dit moment geen rol met betrekking tot de waterkwaliteit op zee.

Getekend, Lobke Zandstra, PvdA HH van Delfland
Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland pdaverveldt@hhdelfland.nl met afschrift aan de griffier hfbler@hhdelfland.nl
DMS nummer: Datum en tijdstip ontvangst:

Uit het Algemeen Dagblad:

Hoek van Holland slaat alarm om poep in het zeewater

Het zeewater aan de kust van Hoek van Holland dreigt vervuild te raken met viezigheid uit het riool. Dat stelt de Hoekse gebiedscommissie, die zich zorgen maakt over de volksgezondheid en het toerisme.

Eric Oosterom 11-04-19, 19:05

Pikzwarte sloten, rattenoverlast en vissterfte: de situatie in Hoek van Holland is volgens de gebiedscommissie Hoek van Holland ronduit zorgwekkend. Probleem is, zo stellen de volksvertegenwoordigers, een slechte afvoer van grote hoeveelheden regenwater. Dat water komt nu in noodsystemen terecht, waardoor het mengt met vervuild rioolwater. Dit mengsel wordt óók in de zee geloosd. Problematisch, vinden de volksvertegenwoordigers.

Dat zo'n lozing grote impact kan hebben, bleek vorig jaar. Toen gold voor enkele dagen een negatief zwemadvies aan de Hoekse kust. Dit was vanwege een 'hoge overschrijding' van het aantal poepbacteriën in het water, veroorzaakt door een lozing in het land.

Negatief zwemadvies

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) noemde de situatie 'uniek' en 'zeer opvallend'. Het was de eerste keer dat voor een zwemlocatie met zeewater een negatief zwemadvies gold. Het incident kostte Hoek van Holland de Blauwe Vlag, een kwaliteitskeurmerk, voor komend strandseizoen. „Dat gaat ten koste van de kwaliteit van de badplaats”, zegt Peter Stok, voorzitter van de gebiedscommissie. „Men komt niet naar een plek die vervuild is. We moeten zorgen dat de waterkwaliteit goed is.”

De commissie uit haar zorgen in een alarmerende brief aan het Hoogheemraadschap van Delfland. Zij schrijft 'ten einde raad' te zijn en met haar vragen binnen de gemeente niet verder te komen.

Volksgezondheid

Stok: „We zien geen aanpak. Het kan toch niet zo zijn dat een kanovijver helemaal dood is? Of dat in onze sloten poep en maandverband drijft?”

Hij zegt te vrezen voor de volksgezondheid en het lot van de Hoekse ondernemers. „Als zij hier straks de dupe van worden, is dat triest. Daarom moeten we nu onze verantwoordelijkheid nemen.” Oók vanwege het streven om van het dorp een 'duurzame toeristische bestemming' te maken.

Het probleem groeit, schrijft de commissie. „Zonder maatregelen zal dit probleem zich steeds vaker voordoen, ook gezien de gevolgen van klimaatverandering. Het spreekt voor zich dat er voor de lange termijn een samenhangend en adequaat watermanagementplan moet komen.” Het Hoogheemraadschap van Delfland kon vandaag niet reageren op de zorgen van de Hoekse gebiedscommissie.

Hoogheemraadschap van
Delfland

UW BRIEF

8 april 2019

UW KENMERK

BSD-GbHvH-
3302006

ONS KENMERK

1400766

DELFT

19-06-2019

Gebiedscommissie Hoek van Holland
Mercatorweg 50
3151CJ Hoek van Holland

ONDERWERP

Waterkwaliteit Hoek van Holland

Geachte heren Hak en Stok,

In uw brief van 8 april 2019 uit u uw bezorgdheid over de volksgezondheid en de economie van het havendorp Hoek van Holland in relatie tot de waterkwaliteit. U vraagt daarbij om een reactie op het advies van de gebiedscommissie Hoek van Holland.

Delfland staat midden in de samenleving en wil verbindend samenwerken op alle terreinen waar Delfland verantwoordelijk voor is, met alle partners die daar belang bij hebben.

Waterkwaliteit volkstuingebied

Met betrekking tot de waterkwaliteit van het binnenwater in Hoek van Holland hebben wij een verantwoordelijkheid en gezien het gezamenlijke belang, hebben Delfland en de gemeente Rotterdam naar aanleiding van eerdere klachten de situatie rond de volkstuinten onderzocht.

Daarbij is gebleken dat de oorzaken liggen in de overstort die bij hevige neerslag in werking treedt en de zuurstofhuishouding. Het is belangrijk te weten dat een overstort een nooduitlaat is. Deze treedt in werking bij hevige neerslag of een storing in het rioolstelsel om wateroverlast in woningen en op straat te voorkomen. De gemeente is verantwoordelijke voor het rioolstelsel inclusief de overstorten.

Om de situatie rond de volkstuinten te verbeteren, hebben Delfland en de gemeente Rotterdam verschillende maatregelen genomen, te weten:

- a) Er zijn drie fonteinën geplaatst om de zuurstofhuishouding te verbeteren.
- b) Er zijn duikers (ondergrondse waterverbindingen) vergroot of vervangen door een brug en er zijn damwanden geplaatst om de doorspoeling te verbeteren.
- c) De gemeente heeft een overstortprotocol ingesteld waarbij drijfvuil na een overstort direct wordt weggehaald en vuil water wordt teruggenomen.
- d) In 2017 zijn alle watergangen gebaggerd om de zuurstofhuishouding te verbeteren.

BIJLAGE(N) -

CONTACT de heer Ir. J. Korf • T (015) 260 83 85 • E jkorf@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl

- d) In 2017 zijn alle watergangen gebaggerd om de zuurstofhuishouding te verbeteren.
- e) De gemeente ruimt bladval en hondenpoep in de directe buurt van de watergangen op.
- f) In september 2018 heeft Delfland samen met de gemeente en de gebiedscommissie een presentatie gegeven over het watersysteem voor de gebruikers van het volkstuintencomplex. Tijdens deze presentatie is een burgerinitiatief ingediend. Het gaat hier om een soort fitnessstoestellen, die voor extra zuurstof in het water zorgen en voor doorstroming. Dit idee wordt op dit moment vertaald naar een concreet plan.
- g) De gemeente zet in op het afkoppelen van regenwater bij toekomstige rioolvervanging, zodat het overstortvolume en de frequentie op de lange termijn afnemen.

Op dit moment werken wij plannen uit om de situatie bij het volkstuintencomplex op korte termijn verder te verbeteren. Tegelijk werkt Delfland met oog op de klimaatverandering voor de (middel)lange termijn samen met de gemeente Rotterdam, onder andere in het Waterplan Rotterdam en de Rotterdamse strategie voor klimaatadaptatie, waar de aanpak Klimaatkrachtig Delfland goed bij aansluit.

Zeewaterkwaliteit

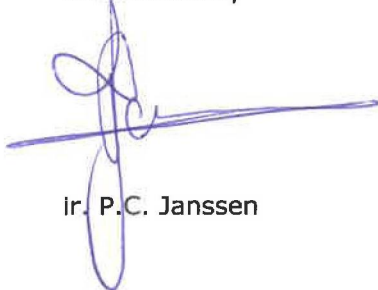
Met betrekking tot de kwaliteit van het zeewater is de beïnvloeding en verantwoordelijkheid van Delfland beperkt. Wel draagt Delfland zeker bij aan een betere kwaliteit van het zeewater door mogelijkheden te onderzoeken om circulair te werken.

De waterkwaliteit van de zee wordt beïnvloed door lozingen die plaatsvinden op zee en op de aanvoerende rivieren. Omdat Delfland geen bevoegd gezag is, zijn wij ook niet op de hoogte van alle mogelijke lozingen, met uitzondering van de lozingen vanuit de eigen AWZI's. Delfland heeft vergunningen voor de lozingen van effluent van deze AWZI's op het buitenwater. Hierin staan voorwaarden waar wij ons aan houden. De invloed van deze AWZI's, op de kwaliteit van het zeewater is, gezien alle mogelijke lozingen op zee en elders op het buitenwater van de Nieuwe Waterweg, nagenoeg nihil.

Dat neemt niet weg dat wij altijd bereid zijn om mee te denken over het verbeteren van de waterkwaliteit van het buitenwater. De gemeente heeft contact gezocht met het landelijk kenniscentrum KIMO (werkgroep Nederlandse en Belgische kustgemeenten) om hier zitting in te nemen. Wij hebben met de gemeente afgesproken dat Delfland wanneer nodig aanhaakt.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

Ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer	1430
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	11 juni 2019
Agendapunt	3.b.4
Titel	Egas – Mandaatverlening verkoop groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Ruud Egas	4 juni 2019
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019

Voorgesteld besluit

1. Mandaat te verlenen aan de secretaris-directeur tot het aangaan van alle verkoopovereenkomsten inzake groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden.
2. Het toepassen van het 4-ogen principe bij het aangaan van de onder 1 genoemde verkoopovereenkomsten.
3. In te stemmen met de machtiging tot vertegenwoordiging van Delfland, door de dijkgraaf aan de secretaris-directeur te verlenen, om de onder 1 genoemde verkoopovereenkomsten namens Delfland te sluiten, welke volmacht de dijkgraaf hierbij verleent.
4. In te trekken het (bijzondere) mandaat van 19 december 2017 om te besluiten tot het aangaan van verkoopovereenkomsten inzake Hernieuwbare Brandstof Eenheden.

Mandaatverlening verkoop groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden

Dossiernummer: 1430

Gevraagd besluit:

1. Mandaat te verlenen aan de secretaris-directeur tot het aangaan van alle verkoopovereenkomsten inzake groen gas en Hernieuwbare Brandstof Eenheden.
2. Het toepassen van het 4-ogen principe bij het aangaan van de onder 1 genoemde verkoopovereenkomsten.
3. In te stemmen met de machtiging tot vertegenwoordiging van Delfland, door de dijkgraaf aan de secretaris-directeur te verlenen, om de onder 1 genoemde verkoopovereenkomsten namens Delfland te sluiten, welke volmacht de dijkgraaf hierbij verleent.
4. In te trekken het (bijzondere) mandaat van 19 december 2017 om te besluiten tot het aangaan van verkoopovereenkomsten inzake Hernieuwbare Brandstof Eenheden.

1. Probleemstelling - context

Het college heeft in 2017 besloten om het op AWZI De Groote Lucht geproduceerde groen gas en de daarmee verkregen HBE's te verkopen en de secretaris-directeur te mandateren voor het tekenen van de voor HBE-verkoop benodigde overeenkomsten. Met dit voorstel wordt mogelijk gemaakt dat de secretaris-directeur alle verkoopovereenkomsten voor groen gas kan aangaan waarmee het eerder verleende mandaat voor de verkoop van HBE's kan komen te vervallen.

Verkooptransacties van groen gas en Hernieuwbare Brandstofeenheden (HBE's) worden op frequente basis uitgevoerd. Met name de HBE's worden jaarlijks in 2 of meerdere batches verkocht aan een marktpartij. Hierbij wordt Delfland geadviseerd door een externe partij die goed zicht heeft op de markt. Omdat bij deze transacties snelheid van handelen gewenst is, heeft het de voorkeur om dit ambtelijk te organiseren. Aangezien het huidige mandaatbesluit niet voorziet in verkoop van energie in zijn algemeenheid, wordt met dit voorstel de secretaris-directeur gemandateerd.

2. Beoogd effect

Borgen van rechtmatigheid van verkoopbesluiten en verkoophandelingen van groen gas en de daaraan gerelateerde HBE's.

3. Kernboodschap

De secretaris-directeur wordt gemandateerd tot het nemen van verkoopbesluiten en het uitvoeren van verkoophandelingen in verband met de verkoop van groen gas en daaraan gerelateerde HBE's.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De VV heeft op 22 september 2016 besloten tot de bouw van een groengasinstallatie op het terrein van AWZI de Groote Lucht (DMS 1252257).

Het college heeft op 19 december 2017 besloten om het op AWZI De Groote Lucht geproduceerde groen gas en de daarmee verkregen HBE's te verkopen en de secretaris-

directeur te mandateren voor het tekenen van de voor HBE-verkoop benodigde overeenkomsten (dossier nr. 374)

De VV heeft op 5 juli 2018 besloten tot de bouw van een groengasinstallatie op het terrein van AWZI Harnaschpolder en het hiermee geproduceerde groen gas te verkopen (dossier nr. 758).

5. Regelgeving en Beleid

Mandaat: Awb art. 10:3.

Volmacht: Wsw. art 95.

6. Financiën

N.v.t.

7. Duurzaam en circulair

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

N.v.t.

13. Bevoegd orgaan

D&H zijn op grond van art 84 Waterschapswet bevoegd overeenkomsten aan te gaan ter uitvoering van door de VV genomen besluiten.

14. Toelichting

Toelichting op de verkoop van groen gas en HBE's:

Groen gas wordt gemaakt van biogas, in dit geval geproduceerd uit het slib van de AWZI. Het biogas wordt gedroogd en gezuiverd en op dezelfde kwaliteit als aardgas gebracht en vervolgens ingevoerd in het gasnet.

De verkoop van groen gas kent twee componenten:

1. De verkoop van het fysieke groene gas;
2. De verkoop van Hernieuwbare Brandstof Eenheden (HBE's).

Ad. 1 Voor de levering en verkoop van groen gas worden contracten aangegaan met een shipper. De shipper is degene die van de netbeheerder mag handelen in gas op het gasnet.

Ad. 2 Op basis van de Europese richtlijn hernieuwbare energie worden de garanties van oorsprong (duurzaamheidscertificaten) van het groen gas, omgezet naar HBE's. De marktwaarde van HBE's is volatiel en verloopt via contracten met gespecialiseerde handelaren.

15. Bijlagen

N.v.t.

Hoogheemraadschap van
Delfland

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer 1435
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 11 juni 2019
Agendapunt 3.b.5
Titel Koop – COASTAR – Mandatering
samenwerkingsovereenkomst

Geagendeerd	Vergaderdatum
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019

Voorgesteld besluit

Hoogheemraad mevrouw drs. M.E.H. Koop te mandateren de concept-samenwerkingsovereenkomst voor het TKI-Project COASTAR-Fase 3 verder te brengen tot een definitieve versie en deze te ondertekenen namens Delfland.

Onderwerp: **COASTAR-Fase 3 – Mandatering samenwerkingsovereenkomst**

Dossiernummer: **1435**

GEVRAAGD BESLUIT D&H:

Hoogheemraad mevrouw drs. M.E.H. Koop te mandateren de concept-samenwerkingsovereenkomst voor het TKI-Project COASTAR-Fase 3 verder te brengen tot een definitieve versie en deze te ondertekenen namens Delfland.

1. Probleemstelling - context

Probleemstelling:

Op 19 maart heeft D&H kennis genomen van het TKI-project COASTAR-Fase 3 en ingestemd met het verlenen van de gevraagde bijdrage uit het Innovatiefond (2019 en 2020) en de concept-samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor het TKI-Project COASTAR-Fase 3 (dossier 1277). Ook heeft D&H op 19 maart (dossier 1277) ingestemd met het mandateren van hoogheemraad Jans om de concept SOK verder brengen tot een definitieve versie om deze op 26 april 2019 te ondertekenen namens Delfland. Grondwater zat in de portefeuille van hoogheemraad Jans.

Op 21 mei 2019 is het nieuwe dagelijks bestuur benoemd. De portefeuille van hoogheemraad Koop bevat Waterkwantiteit (inclusief grondwater). Met de aanstelling van het nieuwe dagelijkse bestuur wordt de mandatering van de bij naam genoemde voorganger niet automatisch overgedragen naar hoogheemraad Koop.

Vanwege de verkiezingen zowel bij het waterschap als de provincie is het moment van afronden en ondertekening van de SOK uitgesteld naar eind juni.

De verleende mandatering aan hoogheemraad mevrouw Jans dient te worden gewijzigd naar hoogheemraad mevrouw Koop.

2. Beoogd effect

Hoogheemraad mevrouw Koop is gemandateerd om de concept-samenwerkingsovereenkomst van het TKI-projectplan COASTAR-Fase 3 verder te brengen tot een definitieve versie. Zij kan deze voorts namens Delfland in juni ondertekenen.

Vanuit het belang voor het voorkomen van wateroverlast participeert Delfland in de uitvoering van het TKI-projectplan COASTAR-Fase 3. Vanuit het TKI-subsidietraject is een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen deelnemende partijen een eis.

3. Kernboodschap

Delfland participeert in het TKI-project COASTAR-Fase 3, casus Waterbank Westland, om samen met de partners te werken aan ondergrondse waterberging in de regio om daarmee in de toekomst voor Delfland wateroverlast zoveel mogelijk te beperken. In dit project participeren ook Glastuinbouw Nederland, Gemeente Westland, Evides en de provincie Zuid-Holland.

De samenwerkingsovereenkomst van het TKI-project COASTAR-Fase 3 zal door hoogheemraad Koop namens Delfland worden ondertekend.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- In 2014 heeft Delfland samen met de Provincie Zuid-Holland en KWR Watercycle Research Institute een haalbaarheidsstudie gedaan naar de potenties van ondergrondse waterberging voor het gehele Westland. Op grond van dit onderzoek heeft D&H op 14 oktober 2014 (voorstel 37299) het standpunt ingenomen dat Delfland positief staat tegenover het verder brengen en onderzoeken van ondergrondse waterberging. Waar mogelijk zal Delfland participeren in onderzoeken en pilots die hierop gericht zijn.
- Op 6 december 2016 heeft D&H ingestemd met deelname aan het TKI-project Urban Waterbuffer (voorstel 54084) en ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst.
- Op 11 april 2017 heeft D&H ingestemd met deelname aan het TKI-project COASTAR-Fase 2 (voorstel 57581) en ondertekening van een bijbehorende samenwerkingsovereenkomst.
- Op 12 mei 2018 hebben een groot aantal partijen waaronder Delfland, als afsluiting van het TKI-project COASTAR-fase 2, een 3-jarige intentieovereenkomst getekend waarmee de partijen zich committeerden om gezamenlijk te zoeken naar verbetering en versterking van het zoetwaterbeheer met behulp van de ondergrond en zich in te zetten om een kennis- en ontwerpprogramma COASTAR tot stand te brengen.
- Op 19 maart 2019 heeft D&H besloten:
 - kennis te nemen van het TKI-project COASTAR-Fase 3;
 - tot het verlenen van de gevraagde bijdrage uit het Innovatiefonds (2019 en 2020)
 - In te stemmen met de concept-samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor het TKI-Project COASTAR-Fase 3;
 - Hoogheemraad Jans te mandateren om de concept SOK verder brengen tot een definitieve versie om deze op 26 april 2019 te ondertekenen namens Delfland.

5. Regelgeving en Beleid

n.v.t.

6. Financiën

n.v.t.

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

Net als in eerdere fasen van COASTAR zal Delfland de communicatielijn van het consortia blijven volgen, en deze lijn ook intern overnemen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Hoogheemraad mw. Koop zal de SOK ondertekenen namens Delfland.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 84 Waterschapswet is het college bevoegd te besluiten de samenwerkingsovereenkomst aan te gaan. Op grond van nr 1.32 uit het Mandaatbesluit – Uitvoeringsregeling juridische bevoegdheden (kenmerk 1386777) mag de hoogheemraad

wiens portefeuille het betreft overeenkomsten ondertekenen op basis van een door het college genomen besluit die overeenkomst aan te gaan.

14. Toelichting

Meer informatie over het project en de eerdere besluitvorming, zie dossier 1277.

15. Bijlagen

Hoogheemraadschap van
Delfland

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer 1429
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 11 juni 2019
Agendapunt 3.b.6
Titel Koop – Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning
Pernis-West

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	3 juni 2019
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019
VV stukken	10 september 2019
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Voorgesteld besluit

Onderwerp: Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West
Dossiernummer: 1429

Gevraagd besluit:

- De brief met het advies van Delfland inzake de wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West te sturen naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
- De VV te informeren middels bijgevoegde brief
- De portefeuillehouder te mandateren om de brieven aan te passen na bespreking in het college op 11 juni 2019

1. Probleemstelling - context

Op 13 mei heeft het Minister van Economische Zaken en Klimaat Delfland verzocht om advies uit te brengen inzake het ontwerp instemmingsbesluit rond de aardgaswinning op de locatie Pernis-West. De deadline voor reactie is 17 juni 2019.

2. Beoogd effect

Uitbrengen van advies aan EZK inzake het ontwerp instemmingsbesluit rond de aardgaswinning op de locatie Pernis-West binnen de gestelde termijn.

3. Kernboodschap

Delfland brengt advies uit inzake de wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West. Hoewel wij elke activiteit die leidt tot extra bodemdaling kritisch beschouwen, blijven de gevolgen voor ons gebied beperkt en kunnen we daarom instemmen met de voorgestelde wijziging.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De recente historie ten aanzien van diverse initiatieven van de NAM in het beheergebied van Delfland.

- VV brief 19 januari 2016, DMS 1238346: informeren van de VV over de plannen van de NAM en de werkwijze van Delfland
- D&H van 1 maart 2016, zaaknummer 48048 (Verkenning NAM, gasboring Maasland): aanbieden van de verkenning aan het college en voorstel om het initiatief tot een complex project van derden te bestempelen en de interne organisatie hierop in te richten.
- D&H van 29 augustus 2017 : Beantwoording vragen Natuur en PvdD.
- VV brief van 28 augustus 2017, DMS 1326861: informeren van de VV over het besluit van de NAM om het initiatief voorlopig niet door te zetten.
- D&H 20 maart 2018, en brief aan de VV (DMS 1347437) mbt de rapportage Effecten watersysteem bodemdaling gaswinning Maasluis en de daarin gevolgde werkwijze.
- D&H 3 april 2018 Wijziging winningsplan Gaag-Monster, brief aan het ministerie van EZK dms 1348282 informatieve brief aan de VV dms 1348281

5. Regelgeving en Beleid

Het Ministerie van Economische Zaken is bevoegd gezag inzake de Mijnbouwwetgeving. Verder is hier de Waterwet van toepassing.

Beleid: Het thema bodemdaling is een speerpunt in het Waterbeheerplan

2016-2021. In het Bestuursakkoord 2019 is opgenomen dat de strategie voor bodemdaling verder wordt ontwikkeld.

6. Financiën

Nvt.

7. Duurzaamheid

Het voorstel raakt niet één van de meetbare doelen van Delfland rond duurzaamheid.

8. Organisatorische en personele consequenties

Nvt.

9. OR/GO

Nvt.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Als Delfland geen gebruik maakt van de adviesbevoegdheid kan de indruk worden gewekt dat Delfland niet zorgvuldig is omgegaan met dit dossier. Het advies is daarom om wel gebruik te maken van de adviesbevoegdheid.

11. Communicatie (in- en extern)

Voorstel om de VV te informeren middels een brief.

Gezien de geest van het bestuursakkoord zou een verkennende bespreking met de VV over hoe om te gaan met de betrokkenheid van de VV bij adviesvragen van andere overheden met een korte adviesperiode.

EZK zal het definitieve instemmingsbesluit bekend maken.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na het inwinnen van alle adviezen zal EZK een definitief besluit nemen over het instemmingsbesluit. Vervolgens wordt het besluit ter inzage gelegd. Dit besluit is vatbaar voor bezwaar bij de minister van EZK en daarna voor beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

13. Bevoegd orgaan

Het college is bevoegd om een advies richting het ministerie van EZK te geven, conform het Delegatiebesluit 2019, artikel 2, lid 18, aanhef en onder c.

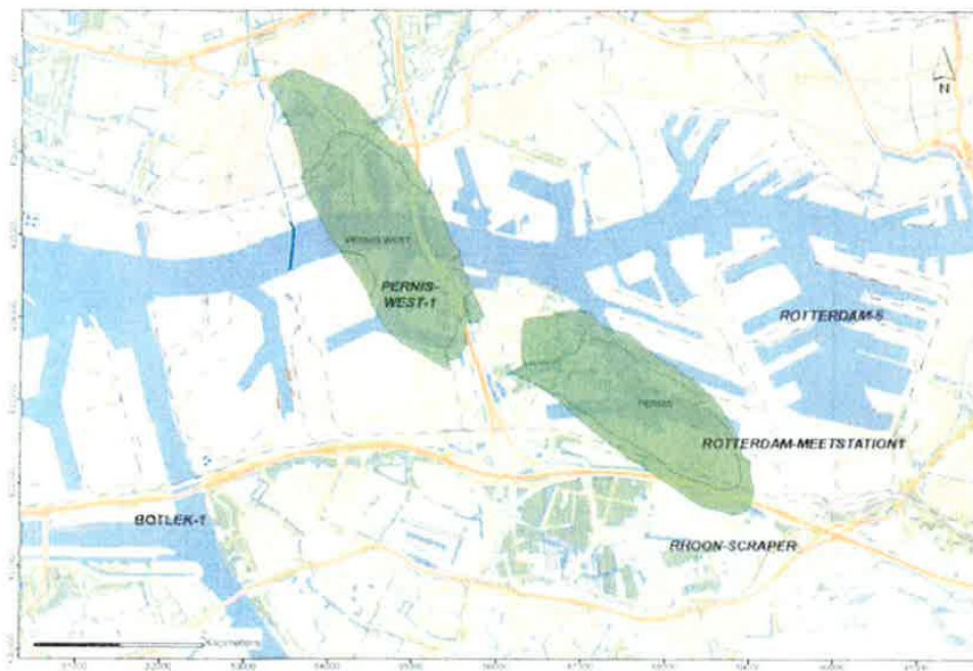
14. Toelichting

Aanleiding:

Op 13 mei 2019 heeft het Ministerie van EZK Delfland als decentrale overheid om advies gevraagd inzake de concept-wijziging van het instemmingsbesluit Pernis West. Verzoek is om voor 17 juni 2019 te reageren.

Waar gaat het om?

Het gaat hier om een aardgaswinning gelegen in Pernis. Delfland wordt als decentrale overheid om advies gevraagd omdat de bodemdalingsschotel verbonden met deze winning deels door Delfland loopt. In de figuur hieronder wordt de ligging van het gasveld weergegeven. De winningslocatie bevindt zich in Pernis. De bodemdalingsschotel heeft een ruimere contour dan het gasveld.

Locatie gasveld Pernis West. Bron Winningsplan Pernis-West 2009

Mijnbouwwetgeving:

Bevoegd gezag is het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De Minister maakt de afweging of het winnen van aardgas (en andere delfstoffen) op een bepaalde locatie toelaatbaar is of niet. Technische adviesorganen zijn Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) die de facto expertise vanuit TNO inschakelt.

De recente wijziging van de Mijnbouwwet heeft gezorgd voor een grotere betrokkenheid van decentrale overheden bij alle besluiten rond aardgaswinning. Sindsdien wordt Delfland om advies gevraagd. Dit is bijvoorbeeld in 2018 gebeurd met de wijziging van het winningsplan Gaag-Monster en gebeurt nu dus met de wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West.

Aardgaswinning binnen Delfland

Het winnen van koolwaterstoffen (olie en gas) binnen Delfland vindt al plaats sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw. De concessie van Rijswijk (tegenwoordig vergunning van Rijswijk) was een van de eerste concessies die het rijk verstrekke aan de NAM.

De aardgaswinning is vooral in de jaren tachtig opgestart. Momenteel bevinden zich op diverse locaties binnen Delfland winningsinstallaties. Een prominente locatie is gelegen bij Maasdijk, langs de A20. Hier bevinden zich putten waaruit aardgas wordt gewonnen, een opwerkingsinstallatie en de voorziening om het gas via een leidingstelsel verder te transporteren voor gebruik.

Omdat de winning al geruime tijd plaatsvindt is het meeste gas in de regio gewonnen en zullen diverse locaties tussen nu en 2030 sluiten omdat er dan geen gas meer uit te winnen valt.

Hoe is Delfland in het verleden omgegaan met aardgaswinning?

In 2014 nam de NAM het initiatief om een nieuwe winning te starten in Midden Delfland. Hiervoor was een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Delfland is toen betrokken vanuit het advies in het kader van de watertoets. Vanwege de omvang en complexiteit is dit dossier als "complex plan van derden" ingericht.

In dit traject is veel kennis omtrent de gevolgen van aardgaswinning voor ons gebied opgedaan. Bovendien heeft het college een duidelijk standpunt ingenomen inzake tijdstip en wijze van compensatie van de gevolgen van bodemdaling als gevolg van een nieuw initiatief.

Samen met de betrokken gemeenten, de provincie, de NAM en adviesbureau Royal Haskoning DHV is toen een onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning voor het waterbeheer. Bovendien is toen een methode ontwikkeld om de kosten voor compensatie voor het waterschap te bepalen. Deze methode wijkt af van de praktijk in de rest van het land waarin compensatie pas besproken wordt na optreden van de schade. Delfland heeft toen een eigen, duidelijke koers gevaren en richting de NAM dezelfde voorwaarden gehanteerd als voor andere initiatiefnemers, namelijk van tevoren de consequenties in beeld brengen en afspraken over compensatie maken. In 2017 besloot de NAM om dit initiatief te stoppen, om bedrijfseconomische redenen.

De opgedane kennis en ervaring komt goed van pas bij de adviesverzoeken vanuit EZK. Hieronder een toelichting op de aspecten risico op bevingen en bodemdaling voor ons gebied.

Bevingen

De aardbevingen ten gevolge van gaswinning in Noord-Nederland hebben geleid tot een maatschappelijk debat en verandering in de visie op gaswinning. Bij de recente wijziging van de Mijnbouwwet zijn rond het optreden van bevingen als gevolg van gaswinning ("geïnduceerde" bevingen) dan ook aanscherpingen in de wet opgenomen. Het gaat om monitoringseisen: het KNMI plaatst extra sensoren die bovendien gevoeliger zijn dan de oude modellen. Bovendien moet de NAM (en andere "operators") een risicobeheerplan opstellen voor het geval zich een beving als gevolg van aardgaswinning voordoet.

In Zuid Holland is nog nooit een beving ten gevolge van aardgaswinning waargenomen. Vanzelfsprekend gelden ook hier de nieuwe monitoringseisen en andere verplichtingen. Daaruit kan de indruk ontstaan dat het feitelijk risico op bevingen is toegenomen ten opzichte van het verleden. Dit is niet het geval. Dit wordt bevestigd door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische Commissie Bodembeweging/TNO.

Bodemdaling

Aardgaswinning leidt tot bodemdaling door samendrukking van de diepere aardlagen als de druk van het gas door de winning afneemt. In het kader van klimaatadaptatie en een duurzame inrichting van het gebied is er toenemende aandacht voor de effecten van bodemdaling in algemene zin en de mogelijkheden om de bodemdaling te vertragen.

Ten behoeve van besluitvorming rond aardgaswinning door EZK moet de NAM, als aanvrager, een actuele prognose van de te verwachten bodemdaling door aardgaswinning opstellen en verwerken in de aanvraag. Deze bodemdalingsprognose wordt geverifieerd door Sodm en de Tcbb. Deze adviesorganen moeten hier expliciet een uitspraak over doen.

De nauwkeurigheid waarmee bodemdaling kan worden toegeschreven aan aardgaswinning, en dus niet aan andere oorzaken, bedraagt 2 cm. Dit wordt onderschreven door de experts, bv de experts van Deltares die destijds betrokken waren bij het traject in Midden Delfland. Om deze reden worden de bodemdalingscontouren in de rapportages en prognoses bij aardgaswinning in stappen van 2 cm weergegeven. Bij een nog te verwachten bodemdaling van 2cm of minder is er niet echt een grond om een negatief advies uit te brengen.

Wel of niet gebruik maken van de adviesbevoegdheid?

We hebben als Delfland de keuze om wel of niet gebruik te maken van de adviesbevoegdheid. Als we dit wel doen, dan wordt ons advies in samengevatte vorm opgenomen in de tekst van het wijzigingsbesluit, samen met alle andere uitgebrachte adviezen.

Transparantie richting de VV

In het Bestuursakkoord 2019 zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het college richting de VV opereert en hoe de VV betrokken wordt bij de totstandkoming van besluitvorming.

Gezien de maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp aardgaswinning en de daarmee gepaard gaande bodemdaling is het meenemen van de VV in besluitvorming rond gaswinning, ondanks de eenduidige bevoegdheid van het college, een logische stap. De tijd echter die beschikbaar is voor het uitvoeren van de inhoudelijke analyse is beperkt en in dit geval nog beperkter vanwege de verkiezingen en vorming van een nieuw college. Deze situatie doet zich vaker voor, rond allerlei gevoelige onderwerpen. Het advies is om dit spanningsveld expliciet te maken en om deze case te gebruiken om een meer algemene werkwijze met de VV te ontwikkelen voor dit soort situaties.

15. Bijlagen

1. Brief aan het Ministerie van EZK inzake de wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West, dms 1404898
2. Brief aan de VV inzake de wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West, dms 1405656

Tekst_Onderwerp

Dossiernummer : Nr_Dossier
Vergaderdatum : VV_datum

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van D&H_datum, dossiernummer Nr_Dossier;
gelezen het positieve advies van de commissie ...;

overwegende dat:
...

Gelet op:
...

Besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van VV_datum

De Verenigde Vergadering voornoemd,
de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Directoraat-Generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en ondergrond
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

UW BRIEF
13 mei 2019
UW KENMERK
DGKE-WO /
19122767
ONS KENMERK
1404898
DELFT
11 juni 2019

ONDERWERP

Advies concept wijziging instemmingsbesluit Pernis West

Hooggeachte heer,

Op 13 mei 2019 heeft u ons in het kader van de Mijnbouwwet gevraagd om advies uit te brengen op de concept-wijziging van het instemmingsbesluit Pernis West.

Wij hebben de conceptwijziging van het instemmingsbesluit beoordeeld en geven middels deze brief ons advies uit. Wij baseren dit advies op de toelichting bij het besluit en de adviezen van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb).

De conceptwijziging betreft de productie door de NAM uit de gasvelden Pernis en Pernis-West. Hiervoor heeft u op 5 augustus 2010 een instemmingsbesluit genomen (kenmerk DGETM-EM/10120366). Op 23 mei 2018 heeft de NAM aangegeven dat de verwachte einddatum van de productie uit deze velden rond 2030 zal liggen. Dit is later dan werd aangenomen in 2010. Toen ging de NAM uit van een verwachte einddatum van 2018. De NAM heeft u derhalve verzocht om de verwachte datum in het instemmingsbesluit aan te passen.

Volgens uw toelichting nemen de maximaal te produceren hoeveelheden aardgas uit deze velden niet toe en blijven de effecten op bodem, natuur en milieu daarmee binnen de grenzen van het vigerende winningsplan.

Risico op bevingen

SodM en de Tcbb onderschrijven de risicoanalyse die de NAM heeft uitgevoerd conform de leidraad uit 2016. Het risico op beven wordt zeer laag ingeschat met hooguit lichte constructieve schade in het geval dat de maximaal berekende geïnduceerde beving plaatsvindt. In lijn met het nieuwe beleid zal de NAM een seismisch risicobeheersplan opstellen. Daarin geeft de NAM aan welke procedure zij in acht neemt als een beving geregistreerd wordt die veroorzaakt is door de gaswinning uit het gasveld Pernis-West.

Tevens zal als gevolg van de verscherpte monitoring van geïnduceerde bevingen het meetnetwerk van het KNMI worden uitgebreid.

Bodemdaling

Ten tijde van het opstellen van het winningsplan in 2010 werd de totale verwachte bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning over de gehele productieperiode geschat op 6 cm voor het gebied Pernis (diepste deel van de dalingskom). De 4 cm contour loopt deels door ons beheergebied en omvat een deel van de Rotterdamse havens op de noordoever van de Nieuwe Maas.

Volgens SodM wijzigen deze prognoses niet als gevolg van de verlengde productieperiode en valt de gemeten bodemdaling (als vertrekpunt voor vaststelling van de aan aardgaswinning toe te schrijven bodemdaling) binnen de onzekerheidsmarges van de voorspelling in het laatste winningsplan.

Op dit moment is het grootste deel van deze bodemdaling al opgetreden omdat het grootste deel van de winning al heeft plaatsgevonden. Op basis van de nieuwe te verwachte productiehoeveelheden die u in het concept-instemmingsbesluit noemt is 70% van het aardgas gewonnen bij Pernis en 90% bij Pernis-West. De nog te verwachten bodemdaling (bij Pernis) bij deze nog te winnen hoeveelheden bedraagt minder dan 2 cm bij Pernis.

Advies

We hebben kennisgenomen van de voorgenomen wijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West en van de uitgebrachte adviezen door SodM en de Tcbb. Deze geven vanuit onze taak geen aanleiding tot het naar voren brengen van bedenkingen. Wij willen er echter wel met klem op wijzen dat sinds het vorige winningsbesluit het maatschappelijk debat ten aanzien van de gaswinning en de gevolgen hiervan een ander karakter heeft gekregen. Ook groeit het inzicht in het belang van het tegengaan van bodemdaling en is iedere activiteit die bijdraagt aan extra bodemdaling uit het oogpunt van veiligheid niet gewenst.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris, de Dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van

Delfland

ONS KENMERK

1405656

DATUM D&H VERGADERING

11 juni 2019

DELFT

11 juni 2019

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Wijziging besluit Pernis-West

Geachte leden,

Op 13 mei 2019 heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Delfland gevraagd om voor 17 juni 2019 advies uit te brengen inzake de conceptwijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West.

Het gaat hier om een aardgaswinning gelegen in Pernis. Delfland wordt als decentrale overheid om advies gevraagd omdat de bodemdalingsschotel (het gebied waarover de bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning zich uitstrekt) verbonden met deze winning deels door Delfland loopt. Met deze brief informeren wij u over ons advies en de onderliggende overwegingen.

De conceptwijziging betreft de productie door de NAM uit de gasvelden Pernis en Pernis-West. Hiervoor heeft het ministerie op 5 augustus 2010 een instemmingsbesluit genomen. Dit betekent dat de NAM hier gas mag winnen onder de voorwaarden die verbonden zijn aan het besluit. De NAM heeft ten behoeve van dit besluit onder andere een prognose opgesteld van de te winnen hoeveelheden gas, de productieperiode en de te verwachten bodemdaling.

In 2010 werd verwacht dat de winning tot 2018 zou doorlopen. Op 23 mei 2018 heeft de NAM echter laten weten dat de verwachte einddatum van de productie uit deze velden rond 2030 zal liggen. De NAM heeft het ministerie derhalve verzocht om de verwachte datum in het instemmingsbesluit aan te passen.

Delfland heeft bij de beoordeling van de conceptwijziging van het instemmingsbesluit gelet op de volgende zaken:

Te winnen hoeveelheid aardgas: De maximaal te produceren hoeveelheden aardgas uit deze velden nemen niet toe. Dit betekent dat de totale bodemdaling ten gevolge van gaswinning niet zal toenemen ten opzichte van de eerdere verwachting. Dit is bevestigd door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

- *Bodemdaling.* Ten tijde van het opstellen van het winningsplan in 2010 werd de verwachte bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning over de gehele productieperiode geschat op 6 cm voor het gebied Pernis (diepste deel van de dalingskom). De 4 cm contour loopt deels door ons beheergebied en omvat een deel van de Rotterdamse havens op de noordoever van de Nieuwe Maas. Omdat 2 cm de maximale

nauwkeurigheid is waarmee bodemdaling kan worden toegeschreven aan aardgaswinning worden deze contouren met stappen van 2 cm getekend.

Op dit moment is het grootste deel van het gas al gewonnen. Op basis van de nieuwe te verwachte productiehoeveelheden die genoemd zijn in het concept-instemmingsbesluit is 70% van het aardgas gewonnen bij Pernis en 90% bij Pernis-West. Daarom is ook het grootste deel van de bodemdaling al opgetreden en is de resterende nog te verwachten bodemdaling minder dan 2 cm. Dit valt binnen de nauwkeurigheidsgrens van 2 cm waarmee bodemdaling is toe te schrijven aan aardgaswinning.

- *Risico op bevingen.* In Zuid-Holland is tot op heden nog geen aardbeving als gevolg van aardgaswinning waargenomen. Bij de laatste wijziging van de Mijnbouwwet zijn de verplichtingen met betrekking tot monitoring, het inschatten van de kans op een beving ten gevolge van aardgaswinning en het opstellen van een risicobeheerplan aangescherpt. Dit is nu opgenomen in het ontwerp instemmingsbesluit Pernis-West. Hier mag niet uit worden afgeleid dat het feitelijk risico op bevingen is toegenomen ten opzichte van 2010.

Advies

Sinds het winningsbesluit uit 2010 heeft het maatschappelijk debat ten aanzien van gaswinning en de gevolgen ervan een ander karakter gekregen. Ook groeit het inzicht in het belang van het tegengaan van bodemdaling. Echter gezien de geringe nog te verwachten bodemdaling zien we vanuit onze taakuitoefening geen aanleiding om bedenkingen in te brengen tegen de voorgenomen wijziging. Op 11 juni 2019 hebben we dit middels een brief aan EZK laten weten.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage:

--

Openstaande uitnodigingen aan D&H
periode: 28-05-2019 t/m 06-06-2019

Uitnodigingen liggen ter inzage in de hoogheemradenkamer

Uitnodigingen:

	Onderwerp/afzender:	Datum	Deelnemer namens D&H
01	Uitnodiging Symposium Energietransitie Delft - wijken in beweging	2019-06-19	Door D&H te bepalen
02	Conferentie Toerisme - Provincie Z-H.	2019-07-04	Door D&H te bepalen
03.a+b	Uitnodiging deelname Varend Corso 2019 + Bijlage Advies Deelname aan Varend Corso 2018	2019-08-04	Door D&H te bepalen

Symposium Energietransitie Delft: wijken in beweging!

voor en door bewoners van Delft

Woensdag **19 juni 2019** 13.00 - 17.30 u
Duwo Collegezaal
Prof. Schermerhornstraat 4, Delft

Toegang gratis. Aanmelden op:
symposium@platformenergietransitiedelft.nl

Beste bestuursleden van uw VVE,

Delft zonder aardgas - hoe dan? Wat betekent dat voor woningen van uw VVE? Veel bewoners vragen zich af wat zij zelf kunnen doen om hun huis duurzaam, aardgasvrij of zelfs energie-neutraal te maken – misschien samen met de burens, de straat of de wijk. De energietransitie heeft gevolgen voor ons allen, maar we kunnen dit niet alleen oplossen. Wat is er allemaal nodig om wijken in beweging te krijgen?

Daarover gaat het symposium op 19 juni 2019 in Delft. Het symposium wordt georganiseerd voor en door inwoners van Delft en maakt deel uit van het 'Platform Energietransitie Delft'.

Op 19 juni komen Delftse inwoners zelf aan het woord met eigen voorbeelden. Zij vertellen over het verduurzamen van hun huis en welke zoektocht en keuzes daar aan vooraf gaan. Ook professionals zullen op het symposium hun ervaringen delen.

Het symposium staat open voor alle geïnteresseerden en vindt plaats op woensdag 19 juni 2019 van 13:00-17:00 u in de Duwo Collegezaal (gebouw 221) aan de Professor Schermerhornstraat 4 in Delft. De toegang is gratis. Het symposium is mogelijk gemaakt met toestemming van de gemeente. Je bent na aanmelding via het emailadres symposium@platformenergietransitiedelft.nl van harte welkom!

Het symposium wordt mogelijk gemaakt met steun van de gemeente Delft.

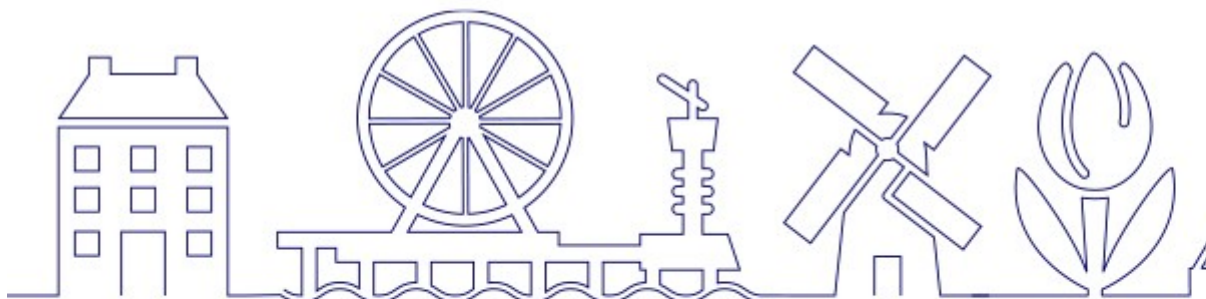
Namens de symposium werkgroep,
Anneke Meijlink, Bert van der Woerd, Kees Jan Bender, Monica van Leeuwen en Birgit Hopff

Van: Provincie Zuid-Holland [<mailto:toerisme@pzhevents.nl>]

Verzonden: maandag 3 juni 2019 13:43

Aan: Draaij, Sylvia van der <svanderdraaij@hhdelfland.nl>

Onderwerp: Uitnodiging Conferentie Toerisme - 4 juli 2019

Geachte mevrouwJans,

Helpt u ook mee aan het verzilveren van kansen op het gebied van recreatie en toerisme in Zuid-Holland? Kom dan naar de conferentie:

Bestemming: Zuid-Holland!

Samen werken aan verantwoorde groei in de vrijetijdseconomie

De provincie Zuid-Holland en de gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) zien het gezamenlijk belang van de vrijetijdseconomie voor regio en provincie en

hebben daarom de handen ineengeslagen. Met inspirerende sprekers, aansprekende sessies en interactieve workshops dagen wij u uit om met de andere deelnemers te delen wat u drijft en waar u kansen ziet. Geef bij het aanmelden uw keuzes alvast door, dan zorgen wij voor de rest.

[Meld u hier aan](#)

Wanneer Donderdag 4 juli 2019

Tijd 12:00 – 18:30 uur

Locatie 'Innovatiekracht', Plaatweg 15, 3202 LB Spijkenisse

Programma	12:00 uur	Ontvangst met lunch
	13:00 uur	Opening door dagvoorzitter Hans Etman, met burgemeester Foort van Oosten (gemeente Nissewaard), gedeputeerde Adri Bom-Lemstra (provincie Zuid-Holland) en wethouder Aart Jan Spoon (gemeente Hellevoetsluis / tevens bestuurslid MRDH)
	13:15 uur	Anouk van Eekelen (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen) over de visie 'Bestemming Nederland 2030'
	13:40 uur	Bestemming: Zuid-Holland! – met bijdragen over de strategie toerisme van de provincie Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, en een paneldiscussie met ondernemers en gemeenten
	14:45 uur	Keynote door Paulus Emden Huitema (Identity Matching Academy): hoe kom je tot een concurrerend aanbod op het gebied van vrije tijd, dat aansluit bij de identiteit van een gebied?

15:15 uur	Interactieve break-outsessies ronde 1 – over productontwikkeling, bereikbaarheid, marketing & promotie en erfgoed
16:10 uur	Interactieve break-outsessies ronde 2 – over productontwikkeling, beleefbaarheid van water & groen en digitalisering
16: 55 uur	Plenaire afsluiting
17:15 uur	Borrel

Kijk op pzhevents.nl/bestemmingzuidholland voor het volledige programma

Route De locatie 'Innovatiekracht' is zowel per openbaar vervoer als met de auto goed te bereiken. Iedere 10 minuten rijdt metrolijn D vanaf Rotterdam Centraal naar station Spijkenisse. Aansluitend kunt u gebruik maken van de gratis shuttlebus. Voor wie met de auto komt is er gratis parkeergelegenheid op eigen terrein.

Heeft u vragen, ideeën of aandachtspunten?

Laat het ons dan even weten via toerisme@pzhevents.nl.

Ook als u een collega of iemand in uw netwerk weet voor wie deze bijeenkomst interessant kan zijn, horen we het graag. Als u ons naam en mailadres doorgeeft sturen we diegene een uitnodiging.

Eventuele dieetwensen kunt u doorgeven bij uw aanmelding.

Graag tot ziens op 4 juli.

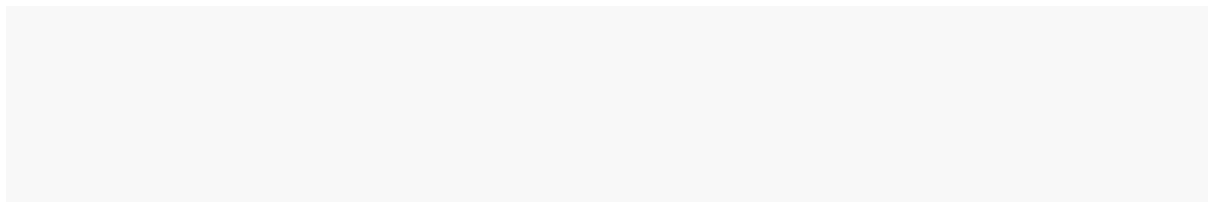
Met vriendelijke groet,

Adri Bom-Lemstra, gedeputeerde provincie Zuid-Holland

Aart Jan Spoon, wethouder Economie gemeente Hellevoetsluis en bestuurlijk trekker

Vrijetijdseconomie MRDH

Edo Haan, burgemeester Maassluis en lid Algemeen Bestuur MRDH

Van: info@varendcorso.nl <info@varendcorso.nl>

Verzonden: woensdag 29 mei 2019 14:02

Aan: 'Daverveldt, Piet-Hein' <pdaverveldt@hhdelfland.nl>

CC: 'pouwendijk@hhdelfland.nl' <pouwendijk@hhdelfland.nl>

Onderwerp: Deelname Varend Corso

Beste meneer Daverveldt,

Naar aanleiding van uw eerdere enthousiasme over het Varend Corso nodigen wij u graag uit voor deelname aan het Varend Corso 2019.

Wij zouden het zeer leuk vinden als jullie je dit jaar bij onze deelnemersstoet willen voegen.

Er zijn diverse mogelijkheden om deel te nemen aan het Varend Corso, waarbij ook diverse prijsklassen horen zodat er voor iedere deelnemer opties zijn.

Mijn collega Hans Hoogerwerf komt graag eens bij u (of één van uw collega's) langs om de mogelijkheden te bespreken.

Al 22 jaar organiseren wij het Varend Corso, wat begon als een kleine stoet door een paar dorpjes is uitgegroeid tot een regionaal evenement waarbij wij bezoekers van binnen en buitenland weten te trekken. In drie dagen tijd staan er zo'n 500.000 tot 600.000 bezoekers langs de waterkant! Ondanks die groei houden wij de basis van het Varend Corso, productpromotie hoog in het vaandel! Graag nodigen wij u uit om onderdeel te worden van dit mooie evenement en al deze bezoekers kennis te laten maken met het Hoogheemraadschap.

De route begint op vrijdag 2 augustus met de Rijnmonddag, op zaterdag 3 augustus de Westlanddag en een op zondag 4 augustus de Delflanddag, waarbij we door een propvol en onwijs gezellig Delft varen.

Het zou voor ons een geweldige aanvulling op de al bestaande stoet zijn als jullie hier onderdeel van willen zijn.

Het Varend Corso zorgt voor de deelnemers voor een boot met schipper, hierop zouden jullie dan in overleg met één van onze ervaren arrangeurs een ontwerp kunnen uitwerken dat aansluit bij ons thema WOW!.

In het ontwerp van de boot kunnen we jullie middels een arrangeur geheel ontzorgen, natuurlijk is er volledige ruimte voor jullie eigen inbreng.

Hieronder ziet u alvast enkele van de mogelijkheden, waarbij de kosten lager zijn als u zelf bijvoorbeeld decorbouw, materialen of producten (o.a.. groente, fruit, bloemen en planten) kunt verzorgen.

Maar wij kunnen dit ook voor u regelen.

KLEINE VAARTUIGEN

Traditiegetrouw maakt ook een aantal kleine vaartuigen deel uit van de parade. Dit zijn vaak sloepen of vletten, die kleiner zijn dan 7 meter. De deelnemers die hiermee aan het corso willen deelnemen zullen hun vaartuig rijkelijk decoreren.

- Max. 7 m lang
- Opgemaakt met producten + eventueel wat decor ter ondersteuning
- € 3.000 - € 5.000

PONTONSLOEP

Een pontonsloep wordt door corso-organisatie opgemaakt en door een sleepboot meegevoerd. Dit vormt altijd een schitterend geheel aan kleurenpracht.

- Ontwerp & decoratie door het corso
- Vaste prijs (geen verrassingen)
- € 5.000

ZEILENDE WESTLANDERS

Deze unieke historische en majestueuze schepen, voorzien van luiken, een beweegbare mast en zwaarden aan de zijkant. Vanwege de prachtige uitstraling en het historische karakter van deze vaartuigen wordt het alleen voorzien van arrangementen van bloemen en planten op het dek.

- Alleen arrangementen van bloemen en planten
- € 5.000 - € 8.000

CORSOBOTEN

Dit zijn de schuiten die vroeger gebruikt werden om de kersvers geoogste Westlandse groenten naar de veiling te brengen. In lengte variëren ze tussen de 7 en 15 meter, zo'n 2 meter breed en hebben een diepgang van 60 tot 80 centimeter.

- Vaart onder een titel
- Met decor en figuranten
- € 8.000 - € 12.000

Alvast bedankt voor uw reactie!

Met vriendelijke groet,

Marjan Naaktgeboren

Bestuurssecrètaresse

(Altijd op de hoogte van het voor u relevante nieuws? Schrijf u dan [hier](#) in voor onze nieuwsbrief, waar u kunt aangeven welke informatie u van ons wilt ontvangen.)

T: 0614310537

E: secretariaat@varendcorso.nl

www.VarendCorso.nl

Bijlage Advies betreffende deelname aan het Varend Corso 2018

Er zijn twee opties voor deelname aan het Varend Corso 2018.

Optie 1. Deelname met een speciale voor Delfland ontworpen Corsoboot

De Corsoboot vaart de route tussen de vele andere boten. Via de boot wil Delfland laten zien wat het doet in het kader van haar kerntaken. Het rondvaren met een boot biedt geringe interactiemogelijkheden met het publiek/de toeschouwers of met andere vaarrecreanten. Interactie vindt plaats op de wal. Daarmee is het geen effectieve investering voor het vergroten van het waterbewustzijn. Door bewustzijn te stimuleren over de (nieuwe) uitdagingen rond water wil het College en de organisatie een beweging aanjagen, zodat partijen (inwoners, bedrijven, grondeigenaren en medeoverheden) actief gaan bijdragen aan het toekomstbestendig inrichten van de leefomgeving. Het een gegeven dat het Varend Corso niet bijdraagt aan de waterkwaliteit: booteigenaren en toeschouwers laten spullen achter in en rondom het water. Deelname aan het evenement met een eigen boot, kan mogelijk de verkeerde indruk wekken. De geringe interactie draagt beperkt bij aan de toch al hoge naams- en taakbekendheid van Delfland.

Optie 1 voldoet hiermee niet aan de communicatiedoelen noch aan de sponsorcriteria die Delfland hanteert.

Optie 2. Vergroten zichtbaarheid Delfland in een van de kerntaken: handhaving

Tijdens de Varend Corso dagen zijn de handhavers van Delfland met een surveillanceboot zichtbaar aan het werk om veiligheidstoezicht op het water te houden.

Er is interactiemogelijkheid met de andere vaarrecreanten (op en rond het water) en de werkzaamheden van Team Toezicht & Handhaving kunnen we benutten om de naams- en taakbekendheid van Delfland te vergroten: we werken daarmee aan het vergroten van **waterschapbewustzijn**. Daarnaast wil team Communicatie met de inzet van social media (zie hieronder) ook het **waterbewustzijn** onder de jonge Westlanders vergroten. Het effect dat wij beogen is dat (jonge) vaarrecreanten veilig en voorbereid het water opgaan (óók buiten het Varend Corso om): zorg dat je boot in orde is en geen olie lekt, zorg dat je weet waar je mag varen (stremmingen), ken de vaarregels (veiligheid), hou je aan de snelheid, ontzie de kwetsbare oevers en gooi geen rotzooi in het water (waterkwaliteit).

Optie 2 voldoet hiermee aan de communicatiedoelen en het sponsorbeleid van Delfland.

Ondersteuning met social media

Team Communicatie maakt in opdracht van Team Toezicht & Handhaving drie **korte filmpjes om veilig varen via social media te promoten**. We zoeken hierin de samenwerking met netwerk *Varen doe je samen*. Op een laagdrempelige (BOB-reclameachtige) manier komen bijvoorbeeld vaarregels en -tips aan bod. Maar ook bijvoorbeeld het belang van natuurvriendelijke oevers en het vermijden van rotzooi in het water. Wellicht is een jonge Westlandse watersporter bereid om hieraan mee te werken en ook **jeugdijkgraaf Jiska Taal** kan in de filmpjes ingezet worden. Via de onlinekanalen van Delfland brengen we de filmpjes gericht (via targeting: #varendcorso2018) onder de aandacht bij relevante doelgroepen: jongeren in het Westland. Met de organisatie van het Varend Corso kan verkend worden hoe we die filmpjes op de jongerendag (dag 2) extra onder de aandacht kunnen brengen.

Advies

Vanwege de hoge kosten en vanwege het feit dat optie 1 niet bijdraagt aan het vergroten van het waterbewustzijn cq waterschapbewustzijn is het advies aan het College om voor

2018 niet te kiezen voor optie 1: deelname aan het Varend Corso met een Corsoboot.

Een mogelijk afbreukrisico is dat als het effect van de inzet van de Corsoboot gering is en de kosten die gemaakt worden voor het optuigen van de Corsoboot hoog, de publieke opinie zich hierover negatief zal uitlaten. In een zomerperiode waarin er doorgaans relatief weinig nieuws te melden is, kan dit onbedoeld veel (negatieve) media-aandacht krijgen.

Gezien de geringe kosten, de bijdrage aan de communicatiedoelen en het voldoen aan het sponsorbeleid, is het advies aan het college om te kiezen voor optie 2.

De inzet van de filmpjes via de social mediakanalen met de juiste targetting kan veel free publicity genereren over de kerntaken van Delfland, onder ander de kerntaak handhaving en het waterbewustzijn onder jongeren vergroten. De filmpjes kunnen in de maand juni en begin juli voorbereid worden: voor de start van het zomerreces.

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Dossiernummer	1432
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	11 juni 2019
Agendapunt	4.3
Titel	Bestuurlijk proces Water-Klimaatplan Westland

Geagendeerd	Vergaderdatum
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	11 juni 2019
Pfo Peter Ouwendijk	2 juli 2019
College van Dijkgraaf en Hoogheemraden	23 juli 2019
VV stukken	10 september 2019
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	11 september 2019

Voorgesteld besluit

het bepalen van:

- het bestuurlijke besluitvormingsproces van Water-Klimaatplan Westland binnen Delfland;
- hoe en wie van Delfland over dit plan (inhoud, voortgang, maar ook eventuele aanwezigheid bij een raadscommissie) bestuurlijk in gesprek gaat met de gemeente.

Aan :College van D&H
Van :ir. M.E.M. de Jong - Schmitz
Onderwerp :Bestuurlijk proces Water-Klimaatplan Westland

Datum :27 mei 2019
Nummer :1404866

1. Doel van behandeling in het college van D&H

Het doel van behandeling van dit ingekomen stuk in het college is het bepalen van:

- het bestuurlijke besluitvormingsproces van Water-Klimaatplan Westland binnen Delfland;
- hoe en wie van Delfland over dit plan (inhoud, voortgang, maar ook eventuele aanwezigheid bij een raadscommissie) bestuurlijk in gesprek gaat met de gemeente.

2. Nadere toelichting

De gemeente Westland heeft in co-creatie met Delfland het Water-Klimaatplan Westland opgesteld. De gemeente is daarbij zoals gebruikelijk bij dit soort gezamenlijke plannen piloot, Delfland is co-piloot. Het plan geeft aan hoe we als gezamenlijke partners toe willen werken naar een klimaatbestendig waterbeheer in de gemeente en bevat hiervoor ambities en ambitieniveaus (GOED, BETER, BEST) op basis van langetermijn-doelen (2050).

Het is een integraal plan (waterveiligheid, waterketen, waterkwaliteit, waterkwantiteit), in lijn met bestaand beleid van Delfland en afgestemd met alle betrokkenen in de organisatie. Een laatste formele check hierop vindt op dit moment plaats. Na vaststelling bij zowel de gemeente als Delfland vindt nadere uitwerking plaats in een jaarlijks te actualiseren uitvoeringsprogramma. Zowel het plan als het uitvoeringsprogramma zijn een intentie-overeenkomst. Er is niet direct financiering aan gekoppeld. Deze komt uit de bestaande programma's.

De gemeente Westland heeft de wens dat Delfland het Water-Klimaatplan, net als zij, vóór de zomer vaststelt.

3. Besluitvormingsproces tot heden

Tot op heden werden waterplannen (lees ook: water- en klimaatplannen of wateragenda's) via de gebiedsportefeuillehouder ter vaststelling naar het college gebracht. De VV werd hierover geïnformeerd, aangezien de plannen geen nieuw/afwijkend beleid of investeringen bevatten. Slechts wanneer er financieringsafspraken in stonden buiten het mandaat van D&H, ging het ter besluitvorming naar de VV. Dit is sinds de motie Dijkema (2009) niet meer voorgekomen.

Voorafgaand aan de behandeling in het college werd het plan besproken in het pfo van de gebiedsportefeuillehouder. Slechts bij afwijkingen van bestaand beleid of gemaakte afspraken werd dit onderdeel van het plan vooraf en separaat met betreffende andere portefeuillehouder besproken. Het besluitvormingsproces van Delfland wordt "buiten" als vrij langzaam ervaren, zeker als stukken via de VV lopen. Bovenstaande werkwijze is destijds gekozen om het besluitvormingsproces voor dit soort integrale plannen zo kort mogelijk te houden, het integreren zelf in het college te laten plaatsvinden en een bestuurder te hebben die op het geheel en het gezamenlijk proces de bestuurlijke gesprekspartner is.

4. Te beantwoorden vragen

Wij hebben de volgende vragen:

- Welke portefeuillehouder brengt het Water-Klimaatplan naar het college? Is die portefeuillehouder ook primaire gesprekspartner van de gemeente voor dit onderwerp?

- Kunt u er mee instemmen het Water-Klimaatplan ter informatie aan te bieden aan de VV?
- Wil het college het plan nog voor de zomer (circa half juli) vaststellen? Dit is haalbaar. Het informeren van de VV gebeurt wekelijks. Het Water-Klimaatplan kan hierin worden meegenomen.

WATERKLIMAATPLAN WESTLAND
AMBITIES VOOR EEN WATER- EN KLIMAATBESTENDIG WESTLAND
MEI 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

Inhoud

Op naar een water- en klimaatbestendig Westland	3
Samenvatting	4
Inleiding: doelen, ambities en rollen	7
1 De Westlandse waterhuishouding: systemen en verantwoordelijkheden	9
1.1 Oppervlaktewater	12
1.2 Grondwater	14
1.3 Afvalwater	15
1.4 Waterkeringen	16
1.5 Belangrijke beleidskaders	17
2 Bewust waterbestendig handelen	18
2.1 Bewust worden en handelen	19
2.2 Hemelwater afkoppelen	21
3 Waardevol water:schoon, voldoende en bruikbaar	23
3.1 Schoon: waterkwaliteit	24
3.2 Voldoende: de waterbalans	26
3.3 Bruikbaar: water in onze leefomgeving	28
4 Naar een robuust watersysteem en een watercyclus	30
4.1 Robuust watersysteem	31
4.2 Klimaatadaptief inrichten	32
4.3 Van afvalwaterketen naar watercyclus	33
5 Sturen vanuit verschillende rollen	34
Literatuurlijst	38
Colofon	39

OP NAAR EEN WATER- EN KLIMAATBESTENDIG WESTLAND

We drinken het, bevaren het, wonen ernaast en zwemmen erin. We kweken er ook een heleboel planten, bloemen, fruit en groente mee. Water is zowel grondstof als ruimtelijk element. Om al het water in de leefomgeving in goede banen te leiden, beheren Gemeente Westland en het Hoogheemraadschap van Delfland het samen. Zodat er genoeg water is voor iedereen, het water schoon is en bijdraagt aan een veilige en gezonde omgeving en zodat hinder en overlast van water beperkt blijven.

Als overheden werken we al duizend jaar aan dit waterbeheer. In de loop der tijd is een vernuftig en uitgebreid systeem ontwikkeld om het grond-, oppervlakte- en hemelwater te kunnen beheersen, benutten én beschermen. Maar omstandigheden veranderen. Het westen van Nederland verstedelijkt. Met meer mensen en bedrijvigheid neemt de druk op het watersysteem toe, zowel in

kwalitatieve als kwantitatieve zin. Ook krijgen we vaker te maken met gevolgen van klimaatverandering. Stortbuien veroorzaken de nodige wateroverlast met soms forse schades tot gevolg, terwijl hardnekkige droogte watervoorraden snel doet slinken.

Er is werk aan de winkel. Kunnen we de omgeving zo aanpassen of inrichten dat hinder en overlast door weers-extremen beperkt blijven? Kunnen we de kwaliteit van het water in de leefomgeving verbeteren ten gunste van natuur en milieu? Kunnen we tegemoet blijven komen aan de Westlandse behoeften van alle verschillende gebruikers van water?

Eén ding is zeker, alleen het systeem blijven uitbreiden of optimaliseren is niet voldoende. De benodigde ruimte ontbreekt en het kost de maatschappij gewoon te veel.

Wel kunnen we inzetten op meer samenwerking tussen waterbeheerders en watergebruikers en op meer bewustwording onder watergebruikers zodat er op alle fronten – in de openbare ruimte, op bedrijfsgrond én in de achtertuin – bewuster, slimmer en duurzamer met water wordt omgegaan. Want in de manier waarop we met z'n allen omgaan met water valt de nodige winst te behalen. We moeten ons waterbeheer echt gaan afstemmen op een grillig klimaat. Hoe we dat willen doen, geven we aan in dit Water-klimaatplan. Op naar een water- en klimaatbestendig Westland!

Leen Sniijders
Wethouder, Gemeente Westland

Hoogheemraad, Hoogheemraadschap van Delfland

SAMENVATTING

Onder invloed van klimaatverandering en verdere verstelijking van de regio Zuid-Holland komt het oppervlaktewater-, grondwater- en afvalwatersysteem verder onder druk te staan. In het verlengde van het maatschappelijk en economisch belang van een veilige, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving liggen er voor gemeente Westland

en het Hoogheemraadschap van Delfland forse wateropgaven in het verschiet.

Prioriteiten stellen, ambitieniveau bepalen

De gemeente en het hoogheemraadschap werken al geruime tijd nauw samen om het watersysteem goed te

laten functioneren: in samenhang met de omgeving en met aandacht voor alle functies die water in Westland heeft. Dit plan – het resultaat van een aantal werksessies van betrokken ambtenaren – bevat ambities en ambitieniveaus (GOED, BETER, BEST) op basis van langetermijndoelen (2050). Het per doel gekozen

ambitieniveau is vastgelegd in de hieronder gepresenteerde Ambitiekeuzekaart. Ambities worden nader uitgewerkt in het gezamenlijke Uitvoeringsprogramma Water-klimaatplan dat jaarlijks wordt vastgesteld.

Duurzame waterhuishouding

Omdat Westland een gebied is met een relatief grote hoeveelheid verhard oppervlak en een relatief grote vraag naar water als grondstof (gietwater voor de glastuinbouw), moet er naar een meer duurzame waterhuishouding worden toegewerkt. Een waterhuishouding die bestand is tegen een almaar grilliger klimaat (heviger neerslag, lange perioden van droogte), die een verbetering van de waterkwaliteit in de hand werkt, die uitgaat van hergebruik van afvalwater, en die de verschillende functies van water ondersteunt. Want behalve als grondstof voor drinkwater, proces- en gietwater is water in Westland een drager van ecosystemen en waardevolle natuur, een transportader, een recreatieve voorziening én onderdeel van een aantrekkelijke woonomgeving.

Grenzen aan het systeem

Om de inwoners van Westland in de komende decennia een veilige, aantrekkelijke, gezonde leefomgeving te bieden, hebben we een goed ingericht en goed onderhouden, klimaatbestendig watersysteem nodig. Hiervoor moet ten eerste voldoende ruimte zijn. Gezien de toenemende druk op de beschikbare ruimte boven en onder het maaiveld, is het vinden van een evenwicht

tussen een goed functionerend watersysteem en andere vormen van ruimtebeslag een cruciale en moeilijke opgave. Ten tweede is een goed functionerend watersysteem niet louter een ruimtelijke dan wel een technische aangelegenheid. We lopen al tegen de fysieke grenzen van het systeem aan en sommige grootschalige ingrepen vergen een dusdanige investering van publieke middelen dat het de vraag is of kosten en baten in verhouding zijn. Voor zover ruimtelijke en technische (beheer)maatregelen door de gemeente en het hoogheemraadschap haalbaar zijn, zullen ze op lange termijn niet toereikend zijn om de weersextremen te kunnen opvangen.

Waterbewustzijn kweken

Een meer duurzame waterhuishouding vergt vooral een verandering in mentaliteit die leidt tot een andere manier van omgaan met het aanwezige en beschikbare water door alle beheerders én gebruikers. Deze andere manier van omgaan met water kan vorm krijgen in een veelheid van kleinschalige maatregelen, en dan niet alleen in het publieke domein. De gemeente en het hoogheemraadschap hebben als primaire beheerders niet alleen de taak het 'eigen' watersysteem op de toekomst voor te bereiden. De onderliggende, generieke opgave houdt in dat beide overheden erin slagen voldoende waterbewustzijn te kweken onder alle partijen die invloed hebben op de waterhuishouding – gebruikers zoals bewoners, tuinders, recreanten, maar ook projectontwikkelaars en woningcorporaties – en hen aan te zetten tot eigen

initiatieven ter verbetering van de waterhuishouding dan wel samen maatregelen te treffen. Alleen door op het hele maatschappelijke veld met anderen op te trekken, bereiken we onze langetermijndoelen:

- bewust, waterbestendig handelen;
- waardevol water: schoon, voldoende en bruikbaar;
- een robuust watersysteem en een watercyclus.

Rollen (ver)kennen

Om tot een vruchtbare samenwerking met andere partijen te komen en naar oplossingen toe te kunnen werken, is het nodig dat de gemeente en het hoogheemraadschap zich bewust zijn van de rollen die zij kunnen innemen: ten opzichte van de andere partijen maar ook ten opzichte van elkaar. Dit plan besluit daarom met een beschrijving van een rollenmodel en een concreet voorbeeld van de toepassing ervan op langetermijndoelen. Aan de hand van dit model – én de gegeven voorzet – kunnen beide overheden bepalen welke rol(len) ze in relatie tot andere partijen vervullen in de voorbereiding, uitwerking en uitvoering van verschillende wateropgaven.

Ambitiekeuzekaart				
	GOED	BETER	BEST	Motivatie
2. Bewust waterbestendig handelen				
2.1 Bewuste samenleving die de verantwoordelijkheid neemt voor waterbestendige omgeving, schoon water en een circulair systeem				Als rode draad door alle opgaven loopt het belang van maatschappelijk brede bewustwording. We willen doorgaan met de lopende bewustwordingsprogramma's en deze nog beter met elkaar en met lopende projecten verweven. Daarom zetten we in op BETER.
2.2 Afkoppelen en vasthouden van hemelwater om rioolwaterstelsel bestendiger te maken met het oog op verdere verstedelijking en klimaatverandering				Het is belangrijk om bij nieuwbouw en herstructureringsprojecten in te zetten op het water- en klimaatbestendig maken van Westland. Het invoeren van een hemelwaterverordening willen we alleen inzetten als de huidige maatregelen onvoldoende blijken te zijn. Daarom kiezen we voor BETER.
3. Waardevol water: Schoon, voldoende en bruikbaar				
3.1 Schoon en gezond water en toegenomen biodiversiteit				De inzet op schoon en gezond water biedt een meerwaarde voor zowel de leefbaarheid als de natuur in Westland. Door in te zetten op BEST benutten we de aanwezige kansen voor natuurvriendelijke/drijvende oevers en vergroten we het waterbewustzijn van inwoners.
3.2 Zoetwater vasthouden en benutten, naar een zelfvoorzienende regio				De zoetwateropgave in relatie tot klimaatverandering biedt gelegenheid om lopende projecten voort te zetten en zo concrete resultaten te boeken. Door hier in te zetten op BETER kunnen we met partners de kansen verder verkennen en toewerken naar een zelfvoorzienende regio.
3.3 Aangenaam recreëren op, in en rond het water en wonen aan het water zonder nadelige gevolgen voor de ecologische waarde van het watersysteem en de waterkwaliteit				Door in te zetten op GOED zorgen we ervoor dat de zwemwaterplassen in recreatieve zin prettige en kwalitatief aantrekkelijke plekken blijven. Daarnaast zetten we in op het faciliteren van de vaarrecreatie zonder nadelige gevolgen voor de natuurlijke waarden.
4. Naar een robuust watersysteem en een watercyclus				
4.1 Een robuust watersysteem				Voor een robuust watersysteem willen we blijven inzetten op een goede samenwerking en willen we meekoppelkansen aangrijpen. We willen de omgeving hierbij betrekken en zo eigenaarschap creëren. Daarom zetten we in op BETER.
4.2 Van pilots naar dagelijkse praktijk, klimaatadaptief is de norm				Momenteel werken we aan BETER, maar we willen graag naar BEST omdat klimaatadaptief inrichten de norm moet zijn om de leefbaarheid in Westland te kunnen borgen. Hier zijn meer geld en capaciteit voor nodig.
4.3 Hergebruik van afvalwater				Door in te zetten op BETER werken we stap voor stap naar een circulaire en duurzame afvalwaterketen toe. Om in 2050 tot een watercyclus te komen, werken we samen met de partners in het NAD.

INLEIDING: DOELEN, AMBITIES EN ROLLEN

Het klimaat verandert en dat merken we. Heviger neerslag én langere droge periodes beïnvloeden de waterveiligheid en de Westlandse waterhuishouding. Ze veroorzaken overlast en kunnen tot schade leiden. Die waterhuishouding wordt beheerd en onderhouden door

verschillende overheden en particulieren. De gemeente Westland en het Hoogheemraadschap van Delfland werken al geruime tijd nauw samen om het watersysteem binnen Westland samen met andere partijen goed te laten functioneren: in samenhang met de omgeving en met

aandacht voor alle functies die water in Westland heeft. Gemeente Westland wordt gekenmerkt door een hoge mate van verhard oppervlak, wat de natuurlijke afvoer van hemelwater in de bodem en naar de ondergrond niet ten goede komt. De vele glastuinbouwbedrijven hebben

een grote behoefte aan gietwater en verzilting van grond- en oppervlaktewater vergen voortdurende aandacht. Daarnaast nemen door klimaatverandering perioden met droogte toe. De verschillende gebruiksfuncties van water staan soms op gespannen voet. Er is behoefte aan meer ruimte voor wonen en werken. Maar ook aan ruimte om in te kunnen recreëren. En aan ruimte voor het bufferen van water voor droge periodes. Zonder dat dat ten koste gaat van een veilige, gezonde, natuurlijke leefomgeving.

De gemeente en het hoogheemraadschap willen toewerken naar een watersysteem en een omgeving die weersextremen kunnen opvangen en water kunnen bufferen. Met het oog op een gezonde en natuurlijke leefomgeving willen we de waterkwaliteit verder verbeteren. Om waterhinder en wateroverlast te voorkomen willen we niet alleen over een robuust systeem met voldoende capaciteit en sturingsmogelijkheden beschikken, we moeten ook andere wegen inslaan en andere manieren vinden om tijdelijke pieken op te vangen. Om watertekorten te voorkomen moeten we water opslaan (bufferen), infiltreren en hergebruiken. We willen naar een meer duurzame vorm van beheer en gebruik van ons water, waarin de verschillende bronnen en stromen op een slimme, efficiënte manier worden verdeeld en benut en waarin afvalwater na zuivering weer een grondstof is. Dit kunnen we niet zonder de medewerking van alle andere partijen die over water gaan of water gebruiken: bedrijven, burgerinitiatieven, scholen en natuurorganisaties, maar ook woningcorporaties, Veiligheidsregio Haaglanden en Provincie Zuid-Holland. Als rode draad door alle opgaven loopt het belang van een maatschappelijk brede bewustwording,

evenwichtig waterbeheer en de noodzaak hieraan meer en meer samen te werken.

Het watersysteem zoals de gemeente en het hoogheemraadschap het beheren (oppervlaktewater, grondwater en afvalwater) staat onder druk en als we geen extra maatregelen nemen wordt die druk alleen maar hoger. Om te bepalen wat de langetermijnopgaven zijn, welke doelen we nastreven en op welk ambitieniveau we maatregelen moeten en kunnen nemen hebben we een aantal werksessies georganiseerd met betrokken ambtenaren van beide overheden. Dit gezamenlijke Water-klimaatplan is de neerslag van deze sessies. Het plan is gemaakt voor en door beide overheden, zodat wij kunnen bepalen welke prioriteiten wij samen willen én kunnen stellen en op welk ambitieniveau deze prioriteiten handen en voeten krijgen in beleidskaders en de uitvoeringspraktijk.

Op basis van dit beleidsplan stellen de raadsleden van gemeente Westland en het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap van Delfland het ambitieniveau vast van maatregelen voor samenhangende water- en klimaatopgaven. In een gezamenlijk Uitvoeringsprogramma Water-klimaatplan dat jaarlijks wordt vastgesteld, staat benoemd in welke programma's en projecten aan doelstellingen wordt gewerkt. Daarnaast wordt een aantal ambities verder uitgewerkt in (toekomstige) beleidsnotities zoals klimaatadaptatievisie, een visie op de ondergrond van gemeente Westland en een hemelwatervisie van het Hoogheemraadschap van Delfland. Waar relevant, wordt dit verderop benoemd.

Leeswijzer

Uitgaande van huidige inzichten in toekomstige behoeften en huidige beleidskaders beschrijven we in de hoofdstukken 2, 3 en 4 de opgaven, benoemen we langetermijndoelen (2050) en koppelen we hieraan verschillende ambitieniveaus: wat we verplicht zijn om te doen (GOED), wat we extra doen/willen doen (BETER) en wat we als optimaal beschouwen (BEST). Per ambitieniveau benoemen we welke stappen gezet moeten worden om het doel te behalen. Per doel is het gekozen ambitieniveau gemarkeerd. De doelen en gekozen ambitieniveaus staan overzichtelijk gepresenteerd in de Ambitiekeuzekaart. Deze is opgenomen in de samenvatting aan het begin van dit document.

De titels van de hoofdstukken geven weer welke thema's in het huidige tijdsgewricht prioriteit hebben en erkenning moeten krijgen: 'Bewust waterbestendig handelen', 'Waardevol water: schoon, voldoende en bruikbaar' en 'Naar een robuust watersysteem en een watercyclus'. Om de rollen die de gemeente en het hoogheemraadschap kunnen spelen in het sturen op deze doelen concreet te maken, biedt hoofdstuk 5 een uitwerking van een rollenmodel voor het doel: hemelwater afkoppelen. Dit voorbeeld kan voor andere doelen worden gevolgd in de nadere uitwerking van ambities in uitvoeringsprogramma's. In hoofdstuk 1 worden allereerst het watersysteem en de hiermee gepaard gaande verantwoordelijkheden met betrekking tot beheer nader beschreven en benoemd.

1

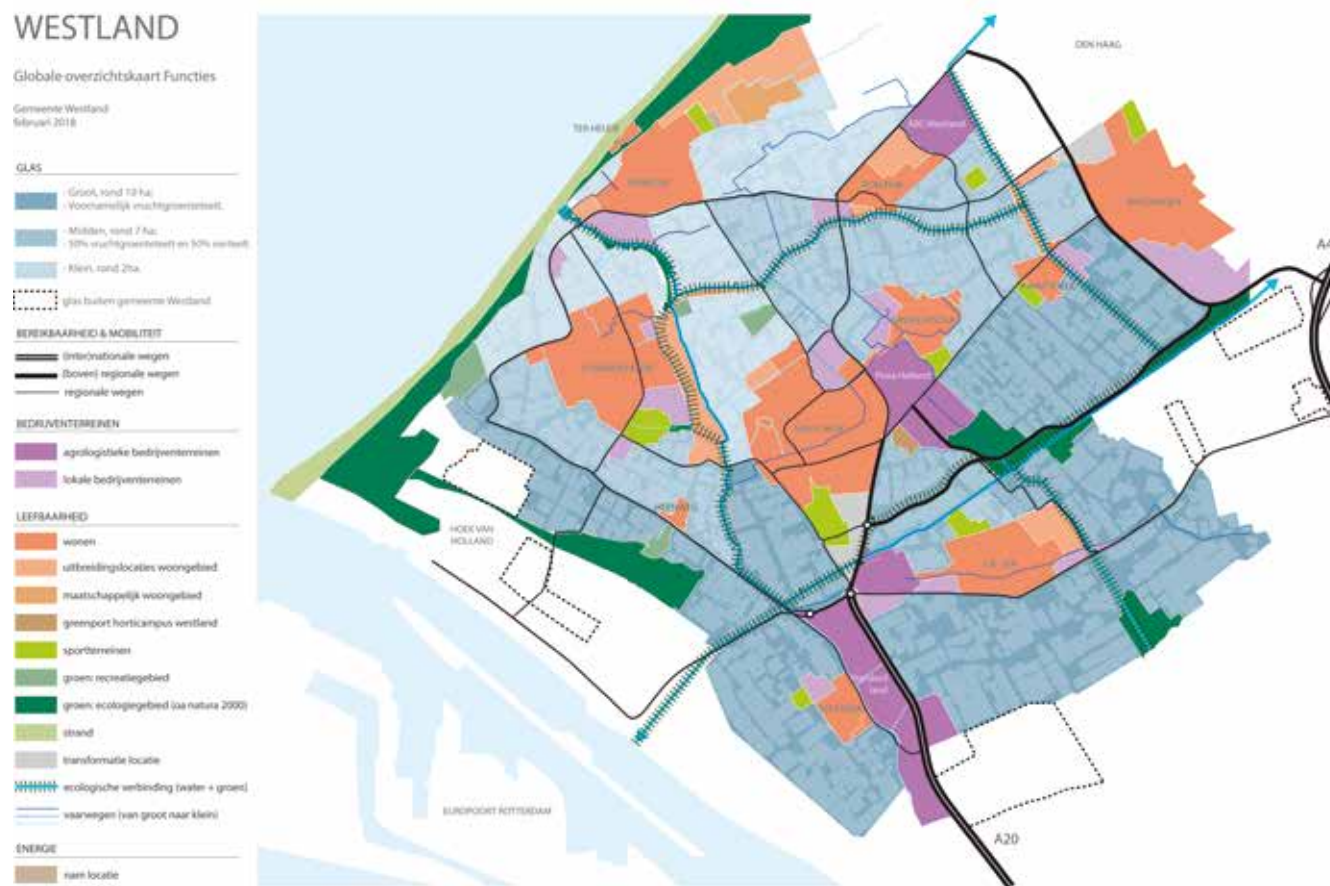
DE WESTLANDSE WATERHUISHOUDING: SYSTEMEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Dankzij een goed functionerende waterhuishouding kan in het Westland veilig worden gewoond en gewerkt. Westland ligt grotendeels onder zeeniveau (NAP). Aan de kust liggen voornamelijk zandgronden en landinwaarts liggen klei- en veengronden, die onderwerp zijn van bodemdaling. Een goed functionerende waterhuishouding is allesbehalve vanzelfsprekend. De ligging, grondslag, hoge verhardingsgraad van het gebied, het geringe percentage open water, de beperkte bemalingscapaciteit en lange transportafstanden naar open water maken het watersysteem gevoelig voor langdurige regenbuien. Bovendien is de riolering gevoelig voor korte piekbuien. Ontwikkelingen in de woningmarkt, de transportsector en de economie zorgen voor voortdurende veranderingen in de inrichting en het gebruik van de ruimte. Om ervoor te kunnen zorgen dat het watersysteem goed blijft functioneren moeten de gemeente, het hoogheemraadschap en verschillende andere partijen ruimtelijke ingrepen en veranderingen goed afstemmen op de waterhuishouding¹.

Om die reden is in Nederland de watertoets ingevoerd. Doel van de toets is de negatieve effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op het watersysteem te voorkomen, knelpunten in het watersysteem op te lossen en de ontwikkelingen te benutten om een robuuster watersysteem te realiseren.² Het toepassen van deze toets en het realiseren van nieuw areaal water conform de toets verlopen nog niet vlekkeloos. Bij nieuwbouw krijgen de te realiseren oppervlakte verharding door gebouwen en infrastructuur en de te realiseren vierkante meters uitgeefbare grond vaak de overhand. Om die reden is het van groot belang om de watertoets in de toekomst

onderdeel te laten uitmaken van het omgevingsplan. Ruimtelijke ontwikkelingen in en om de kernen en in glas-tuinbouwgebied hebben invloed op het ruimtebeslag van het watersysteem en op de waterkwaliteit. Onderstaand

kaartje uit het Werkboek Westland 2016 van de gemeente Westland toont bestaande en nog te ontwikkelen gebieden.

(Uit Werkboek Westland)³

De (afval)waterwetgeving deelt een aantal zorgplichten toe aan de waterschappen en gemeenten.

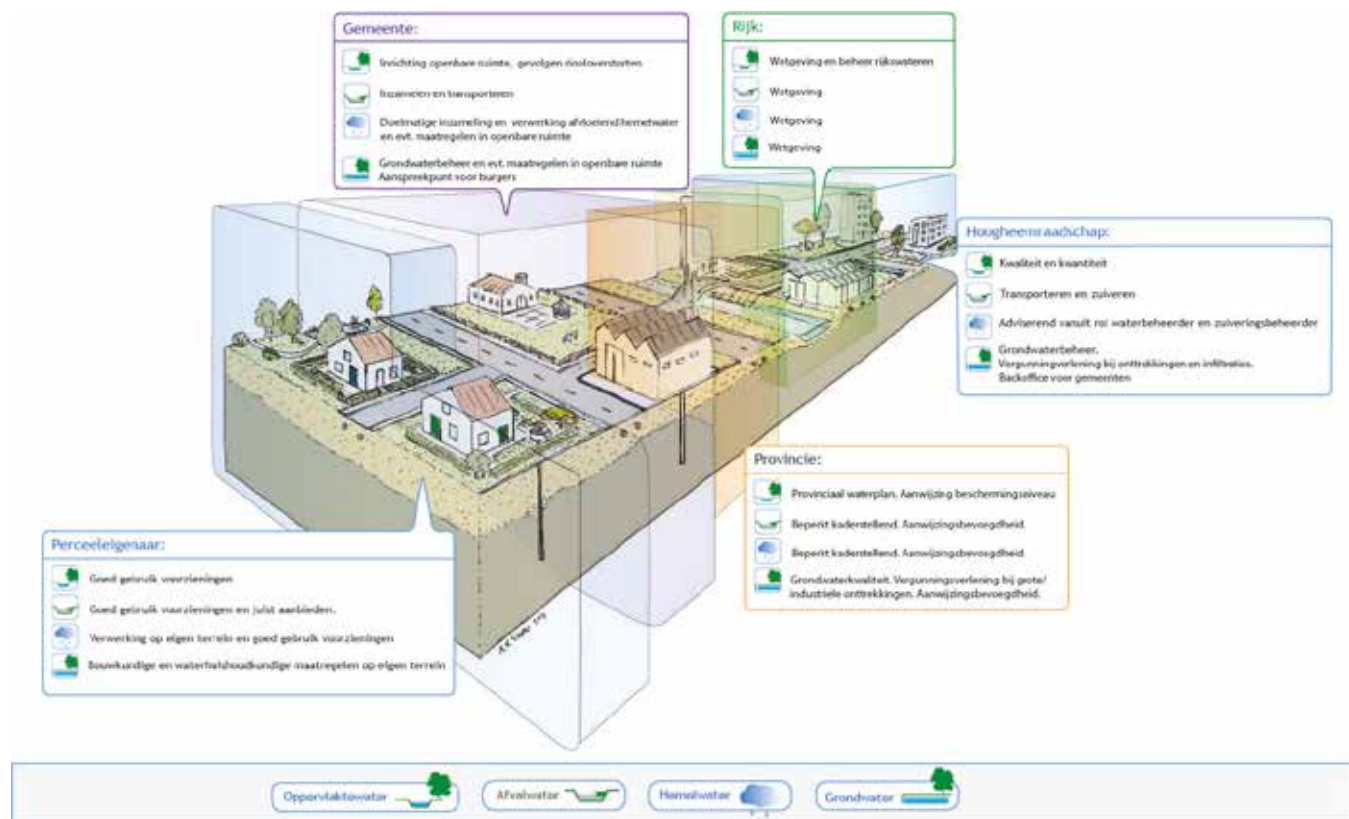
Waterschappen hebben op grond van de Waterschapswet, in samenhang met de Waterwet, een zorgplicht voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater (artikel 3.4 Waterwet), voor grondwaterbeheer, voor waterkeringen en voor het kwaliteits- en kwantiteitsbeheer van het oppervlaktewater. Gemeenten hebben op grond van de Wet milieubeheer en de Waterwet een zorgplicht voor:

- Zorg voor een doelmatige inzameling en transport van het stedelijk afvalwater (art. 10.33 Wm);
- Zorg voor een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater (art. 3.5 Ww);
- Zorg voor een doelmatige verwerking van het ingezamelde hemelwater (art. 3.5 Ww);
- Zorg voor het voorkomen van structureel grondwateroverlast in stedelijk gebied (art. 3.6 Ww).

De provincie heeft een aanwijzingsbevoegdheid voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater. In de afbeelding rechts zijn de taken en bevoegdheden van de overheden en de perceeleigenaar weergegeven. Met de invoering van de Omgevingswet zullen verantwoordelijkheden wellicht anders worden verdeeld.

Naast het oppervlaktewater, afvalwater, hemelwater en grondwater zijn er nog drinkwater, bedrijfswater en zeewater. Voor het leveren van drinkwater zijn de drinkwaterbedrijven verantwoordelijk. Voor de aanvoer van ruw water stemmen ze af met de betrokken overheden. Het Rijk is verantwoordelijk voor het beheer van de

Kernwaarden en Ambities Waterhuishouding		
Afwalwater	Veiligheid	Aantrekkelijkheid
	Voorkomen van ziektes door ongewenste emissies van afvalwater	
Hemelwater	Water vasthouden daar waar het valt	
Oppervlakte water	Borgen van voldoende afvoercapaciteit	• Inzetten op duurzaam en ecologisch waterbeheer • Imago vaarrecreatie versterken • Kwaliteit van de leefomgeving verhogen
Grondwater	Beperken of voorkomen van overlast door grondwater	

(uit Beheerkader Afvalwater, Hemelwater en Grondwater 2018-2022)

zee- en kustwateren. Dat wat niet belegd is, valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie.

Gemeente Westland heeft in het Beheerkader afvalwater, hemelwater en grondwater 2018-2022⁴ vastgesteld hoe ze vormgeeft aan de wettelijke zorgplichten zoals hierboven benoemd.

Als beheerder van het stedelijk water ziet de gemeente dat digitalisering van het (afval)waterbeheer bepaalde risico's met zich meebrengt. Cybercrime kunnen systemen en processen verstoren, met alle gevolgen van dien voor de volksgezondheid, veiligheid en economie. Deze betrekkelijk nieuwe risico's vragen om een gezamenlijke aanpak en inspanning van de gemeente en haar (water) partners, zoals ook is afgesproken (2018) in het kader van het Bestuursakkoord Water.

1.1 Oppervlaktewater

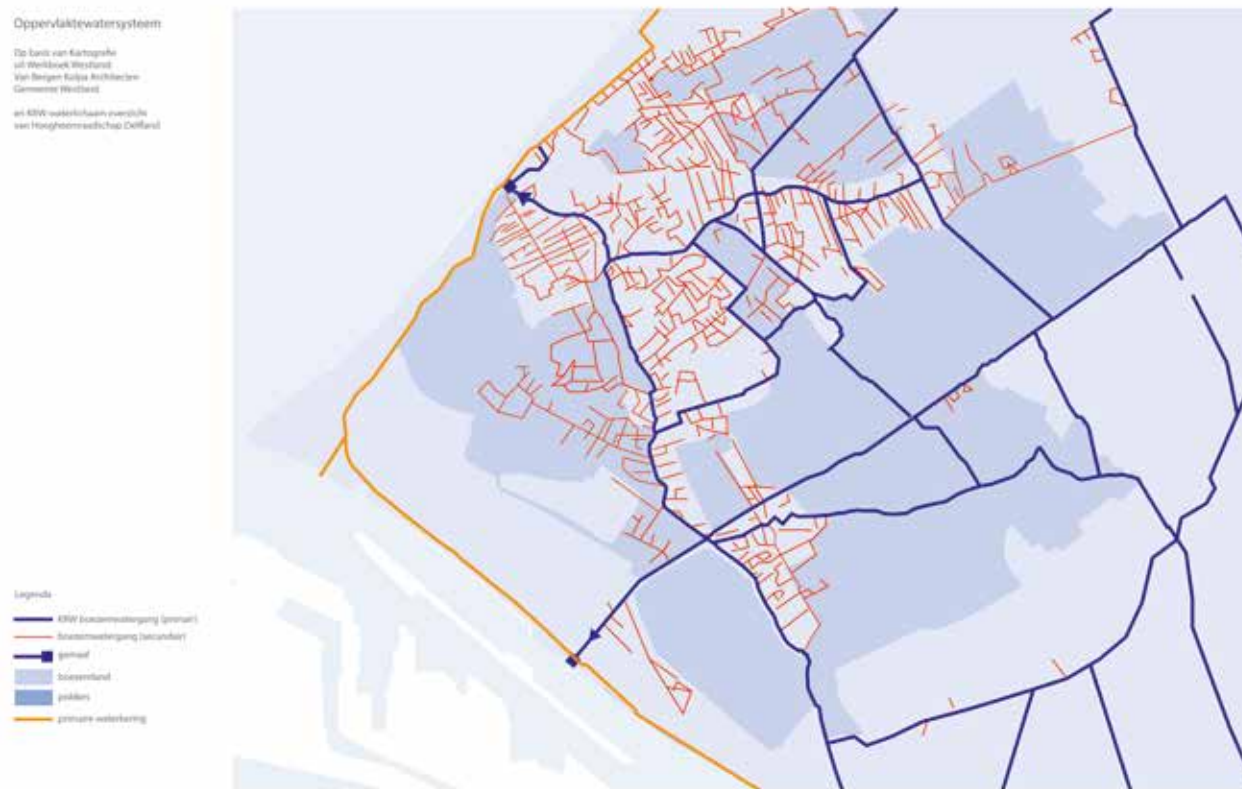
Gemeente Westland ligt in het westen van het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland. Het oppervlaktewatersysteem in de gemeente behelst al het open water van sloten, kanalen en plassen en daarmee verbonden kunstwerken zoals stuwen, inlaten en gemalen. De boezem vormt de ruggengraat van het systeem omdat via het boezemsysteem het teveel of het tekort aan water in het omringende land wordt af- dan wel aangevoerd. Polders zijn gebieden met een eigen waterhuishouding die via het gemaal met de boezem in verbinding staan.

Door de historische ontwikkeling van de glastuinbouw

en de overgang van watertransport naar wegtransport is het watersysteem onderbelicht geraakt en het land sterk verhard. Als gevolg hiervan stijgen bij hevige neerslag de waterstanden in de Westlandse boezemwatergangen en de polders snel. Het teveel aan water wordt via het boezemsysteem en de boezemgemalen weggepompt. Het systeem voldoet aan de huidige normen, maar is niet berekend op de verwachte toekomstige weersextremen. Om het systeem hierop in te richten, hebben de gemeente en

het hoogheemraadschap concrete plannen gemaakt om twee nieuwe boezemwaterbergingsgebieden in te richten.

De Westboezem (in de kaart met blauwe lijnen aangegeven) moet voldoen aan de standaarden voor waterkwaliteit van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Omdat het oppervlaktewater in de achterliggende gebieden (in de kaart met rode lijnen aangegeven) in verbinding staat met de Westboezem en op hetzelfde peilniveau

(Uit Werkboek Westland 2016)³

ligt, zijn de KRW-kwaliteitseisen van invloed op de eisen die aan de kwaliteit van deze wateren wordt gesteld. Ook de kwaliteit van het polderwater dat op een ander peilniveau ligt, maar met regelmaat uitgeslagen wordt op het boezemwater, is van invloed op de waterkwaliteit. Vice versa kan ook het boezemwater de kwaliteit van het polderwater beïnvloeden. Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor het bewaken en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van al het oppervlaktewater. Echter zijn kwaliteitsdoelen alleen te bereiken in samenwerking met gemeenten en partijen die gebruik maken van het water of erop lozen. Daarom werken het hoogheemraadschap en gemeente Westland intensief samen om voldoende kwaliteit en kwantiteit te waarborgen. De waterkwaliteit is in de afgelopen jaren weliswaar flink verbeterd, maar aan de gestelde KRW-normen wordt nog niet voldaan.

Oppervlaktewater wordt op verschillende manieren gebruikt voor waterrecreatie. Eén van de recreatieve gebruiksfuncties is zwemwater. Naast de kust, die onder beheer van het Rijk valt, beschikt gemeente Westland over twee zwemwaterlocaties, namelijk De Wollebrand en Het Prinsenvos. Om deze wateren als zwemwater geschikt te maken en te houden hebben de gemeente en het hoogheemraadschap in de afgelopen jaren hard gewerkt aan verbetering van de zwemwaterkwaliteit: onder andere door directe lozingen van vuil water op oppervlaktewater te voorkomen en door natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Door de vorming van een ecologisch netwerk van natuurvriendelijke oevers, neemt de biodiversiteit toe.

(Uit Werkboek Westland 2016)³

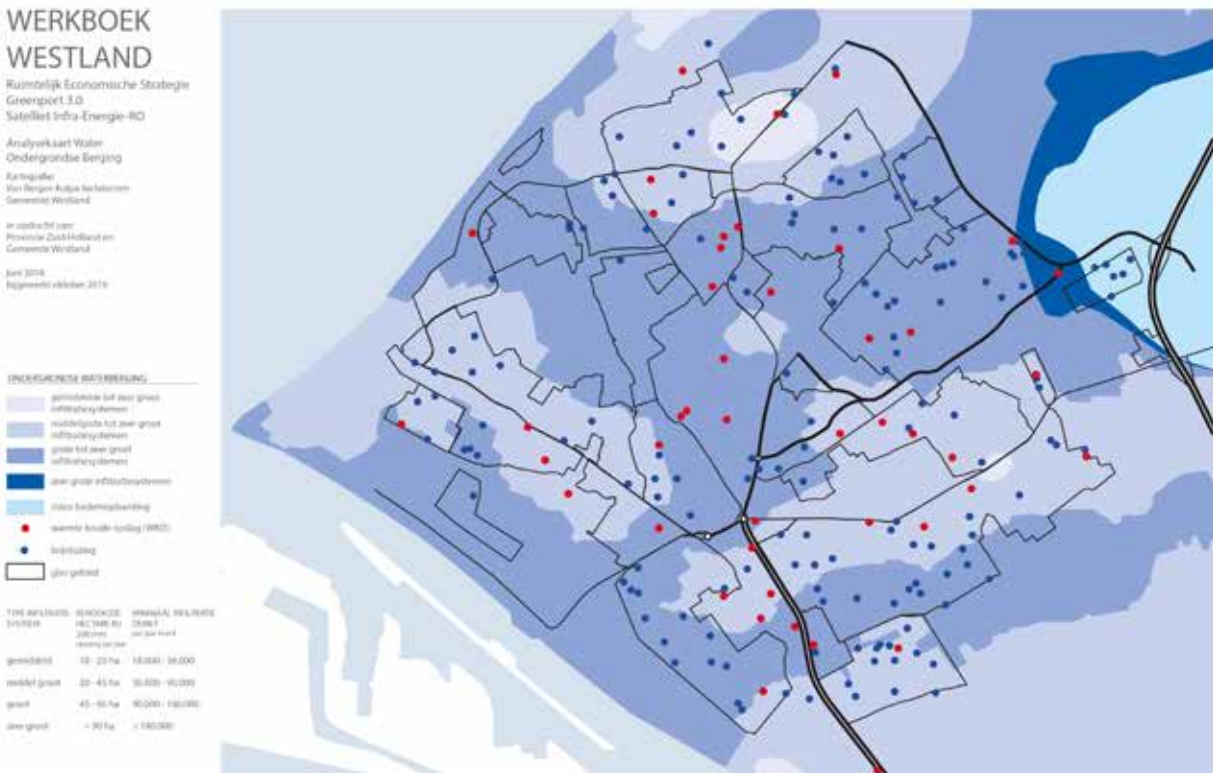
1.2 Grondwater

Grondwaterbeheer valt voor een groot deel onder de Waterwet en verantwoordelijkheden zijn verdeeld over verschillende overheden en particulieren. De provincie is verantwoordelijk voor de algemene kaders waarbinnen waterschappen en gemeenten moeten werken, en voor de kwaliteit van het grondwater. Het hoogheemraadschap is beheerder van het watersysteem waarvan het grondwater deel uitmaakt. Het hoogheemraadschap is onder andere verantwoordelijk voor het reguleren van de kleinere grondwateronttrekkingen, voor zover deze niet onder de bevoegdheden van de provincie of het Rijk vallen. Gemeenten hebben een zorgplicht voor het ondiepe grondwater in het openbaar gemeentelijk gebied en moeten zich inspannen om grondwaterknelpunten op private terreinen te voorkomen of beperken.

In Westland spelen met name twee vormen van grondwatergebruik een rol. Ten behoeve van de glastuinbouw worden tekorten aan hemelwater (als bron van gietwater) aangevuld met oppervlakte- en grondwateronttrekkingen. Grondwater wordt via een zuiveringsproces (omgekeerde osmose) ontzilt. Het hierbij vrijgekomen restproduct (brijn) mag tot nu toe als gevolg van een tijdelijke onthef-fing op het verbod op lozing (BAL, tot 2022) nog geloosd worden in de bodem (het tweede watervoerende pakket). Ten tweede zijn bodemenergie (zoals warmte-koudeop-slag) en geothermie in opmars. Gezien de maatschap-pelijke vraag naar een duurzame energievoorziening en de hoge energievraag van een glastuinbouwgebied is er meer behoefte aan het onttrekken van warmte uit de bodem.

Het onderstaande kaartje geeft een overzicht van de bekende putten. Naar schatting zijn er veel meer, niet-gemelde putten aanwezig, zowel voor omgekeerde osmose als voor warmte-koudeopslag (wko). Er loopt ook onderzoek naar de mogelijke relatie tussen grondwateronttrekkingen en bodemdaling. Hoe de gemeente vanuit de

Omgevingswet omgaat met brijnlozingen na het aflopen van de tijdelijke ontheffing van het verbod op brijnlozingen en welke alternatieve vormen van watervoorziening de glastuinbouw ontwikkelt, bepalen sterk de balans tussen beschermen en benutten. In de bodemvisie worden de kaders geschetst voor de Westlandse balans.

(Uit Werkboek Westland 2018)

1.3 Afvalwater

Gemeente Westland beheert ca. 510 km vrijvervalriolering. Hiervan behoort 43% tot een gemengd stelsel, 33% tot een gescheiden stelsel en 24% tot een verbeterd gescheiden stelsel. Daarnaast beheert de gemeente 289 km drukriolering en 13 km vacuümriolering. Ten slotte maakt de gemeente Westland gebruik van ca. 58 km CAD-riolering (zie toelichting in kader) voor de inzameling van afvalwater. De 2.665 drukrioolgemalen waarmee het afvalwater op de mechanische riolering wordt geloosd zijn in eigendom en beheer van de gemeente.⁴

Wat is CAD-riolering?

In het westelijke deel van het Westland ligt een speciaal afvoersysteem voor drainagewater en dun bedrijfsafvalwater. De tuinders hebben vanaf begin jaren '80 gewerkt aan het aanleggen van het Centrale Afvoersysteem Drainagewater, kortweg het CAD-systeem. De 11 verschillende CAD-verenigingen hebben zich verenigd in de Stichting Verbetering Oppervlaktewater Westland (SVOW). Op 18 oktober 2007 hebben de gemeente Westland en de SVOW een overeenkomst getekend, waarin het gebruik van het particuliere CAD-systeem als riolering door de gemeente is vastgesteld.

Het CAD-systeem is opgenomen in de Verordening Afvalwaterverwerking 2014 van gemeente Westland waarin de kwantitatieve en kwalitatieve eisen voor aansluiting en lozing zijn vastgelegd.

Het afvalwater gaat van het gemeentelijk stelsel via rioolgemaal en over in de afvalwatertransportleidingen van het hoogheemraadschap. Het afvalwater wordt naar drie verschillende zuiveringen afgevoerd: Nieuwe Waterweg in Hoek van Holland, Harnaschpolder in Den Hoorn, en Groote Lucht in Vlaardingen. Zoals afgebeeld in onderstaand kaartje:

In het verlengde van het Bestuursakkoord Water⁵ (2011) tussen het Rijk, de Unie van Waterschappen, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het IPO en de VEWIN hebben twaalf gemeenten (waaronder Westland), twee drinkwaterbedrijven en het Hoogheemraadschap van Delfland het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD)⁶ opgericht. De partners werken samen aan een betrouwbare, betaalbare, toekomstbestendige en duurzame afvalwaterketen.

Begrenzing van de zuiveringskringen binnen Delfland

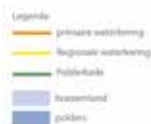

1.4 Waterkeringen

De zorg voor veilige waterkeringen is een wettelijke taak van de waterschappen. Delfland beheert de primaire, regionale en overige waterkeringen en richt zich hierbij op duurzame bescherming tegen overstromingen van het achterland. Ontwikkelingen als klimaatverandering en in het bijzonder zeespiegelstijging vragen nu en in de toekomst extra aandacht voor de waterkering. Het beheer van de waterkeringen is vastgelegd in het Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid uit 2010.⁷

Naast de functie van waterkering bieden vele duinen, dijken en kaden ook ruimte om te werken, wonen en recreëren. Kaden en dijken maken bovendien onderdeel uit van de verkeersinfrastructuur. Het waterschap en de gemeente stemmen onderhoud en beheer van kades zowel onderling als met andere partijen goed af. Om werk met werk te kunnen maken is het belangrijk dat het ontwikkelen van nieuwe functies in goed overleg en tijdig plaatsvindt.

Waterkeringen in Westland
Op basis van Lijnen Delfland
van Hoogheemraadschap van Delfland

1.5 Belangrijke beleidskaders

Europa

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Nationaal

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)
Waterwet
Waterbeleid voor de 21ste eeuw (WB21)
Deltaprogramma

Bestuursakkoord Klimaatadaptatie
Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Provincie
Zuid-Holland

Regionaal waterplan Zuid-Holland 2016-2021
Visie ruimte en mobiliteit
Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving

Gemeente Westland en
Hoogheemraadschap van Delfland

Bestuurlijke overeenkomst afvalwaterketen Delfland - 2013
Langetermijnvisie NAD - 2014
Bestuursovereenkomst "Schoon water" - 2015

Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Delfland 2016-2021
Delfland Circulair

Water-Klimaatplan Westland
Gebiedsgericht plan 2019-2022
Beheerkader afvalwater, hemelwater en grondwater Westland
Toerisme en recreatie beleidskader 'Beleef Westland' - 2012
Structuurvisie Westland 2025
Watertoets Hoogheemraadschap Delfland

Aankomende
stukken:

Omgevingsvisie
Klimaatadaptatievisie
Visie op de ondergrond
Groen-blauwe visie
Watervisie Delfland

2

BEWUST WATERBESTENDIG HANDELEN

Het hoogheemraadschap en de gemeente willen het Westland waterbestendig maken. Dit kan door de kans op waterhinder en wateroverlast als gevolg van piekbuien te beperken en door in perioden van droogte voor kwalitatief voldoende grond- en oppervlaktewater te zorgen. Daarnaast willen beide overheden met de glastuinbouw meedenken over de beschikbaarheid van voldoende gietwater. Dit bereiken we niet door alleen de waterinfrastructuur te optimaliseren of uit te breiden. Er zijn ten eerste grenzen aan het vermogen van een systeem om water aan en af te voeren, te zuiveren en te bergen. Ten tweede zijn investeringen in waterinfrastructuur kostbaar. Een waterbestendig Westland houdt ook in dat de maatregelen die we treffen om de nadelige gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan en de investeringen die we hiervoor doen (maatschappelijke kosten) in evenwicht zijn.

Wat in ieder geval nodig is, is dat het watersysteem doelmatig wordt gebruikt zodatodeloze overbelasting van het systeem en verspilling van water als grondstof worden voorkomen. Behalve om ingrepen in het systeem door de beheerders, vraagt dit om bewust handelen door alle gebruikers. In dit hoofdstuk geven we aan hoe we werken aan *bewust waterbestendig handelen*.

2.1 Bewust worden en handelen

De verschillende systemen voor oppervlaktewater, hemelwater, grondwater en afvalwater beslaan zowel publieke als private terreinen. Als watersysteembeheerders werken we zoveel mogelijk samen met bewoners, ondernemers, woningbouwcorporaties, scholen en recreanten om

deze water- en klimaatbestendig te maken. Bijvoorbeeld door hemelwater vast te houden in de bodem in plaats van het af te voeren naar oppervlaktewater of door het vuilwaterriool. Denk bijvoorbeeld ook aan het wassen van de auto. In veel nieuwbouwwijken liggen gescheiden hemelwater- en rioleringssystemen. Vuil water moet niet in de hemelwaterafvoer, maar in de vuilwaterafvoer terecht komen. Maar hoeveel autowassers zijn zich hiervan bewust en handelen ernaar? Een ander voorbeeld betreft de tuinbouw. Met het wisselen van de teelt in de kassen is het van belang dat bestrijdingsmiddelen en nutriënten niet in oppervlaktewater terechtkomen. Daarnaast is het van groot belang dat vuil water in het afvalwatersysteem en schoon water in het oppervlaktewater terechtkomt of infiltreert in het grondwater. Dit vraagt erom dat de verschillende gebruikers bewust handelen.

Stresstest en risicodialoog

De effecten van klimaatverandering (meer piekbuien, langere periodes van droogte, meer neerslag in de winter en zeespiegelstijging) zullen sterker worden⁹. Om de gemeente Westland leefbaar, veilig en aantrekkelijk te houden, moeten we bij de inrichting van onze dorpen en landelijke gebieden anticiperen op deze effecten. Dit noemen we 'klimaatadaptatie'. Door de hevige piekbuien in de afgelopen jaren en de droogte van de zomer van 2018 is het gevoel van urgentie om klimaatadaptatief te handelen toegenomen. In november 2018 hebben het Rijk, de VNG, de UvW en het IPO een Bestuursakkoord Klimaatadaptatie ondertekend.¹⁰ Hierin is afgesproken dat in 2020 alle overheden de opgaven voor klimaatadaptatie in beeld hebben, evenals noodzakelijke

Gemeente Westland werkt samen met KNNV-Delfland in Operatie Steenbreek. Wanneer je een steen inlevert, krijg je er planten voor terug. Op deze manier stimuleren we dat tuinen vergroenen en maken we bewoners ervan bewust hoe ze kunnen bijdragen aan een klimaatbestendige en groene omgeving.

maatregelen voor een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Het bestuursakkoord ligt in het verlengde van de Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie, die tot doel heeft dat de ruimtelijke inrichting van Nederland in 2050 zo goed als mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust te laten zijn. In dit kader wordt vanaf 2018 jaarlijks een Deltaplan Ruimtelijke adaptatie opgesteld.

In het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van adaptatie willen versnellen en intensiveren. Dit proces start met het in beeld brengen van kwetsbaarheden op het gebied van wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Hiervoor worden zogenaamde klimaatstress-testen gebruikt. De gemeente en het hoogheemraadschap hebben in de eerste helft van 2019 een eerste eenvoudige stresstest uitgevoerd en zijn online publiekelijk beschikbaar³². Met de resultaten kunnen

ze met verschillende relevante partijen een risicodialoog aangaan. Een risicodialoog bestaat uit een serie gesprekken met relevante publieke en private partijen, bedoeld om de klimaatrisico's te identificeren, ambities te bepalen en maatregelen te formuleren die moeten landen in beleid en uitvoeringsprogramma's. Dit kan een belangrijk middel zijn om bewustwording verder te vergroten en in samenwerking met de verschillende gebruikers van watersystemen tot maatregelen te komen. Hiermee geven beide overheden invulling aan de afspraken over water die zijn vastgelegd in het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie.

Naast de risicodialogen hebben het hoogheemraadschap en de gemeente verschillende middelen en instrumenten tot hun beschikking om bewustwording en bewust handelen onder gebruikers te stimuleren. Deze staan

Doel 2050: Bewuste samenleving die de verantwoordelijkheid neemt voor waterbestendige omgeving, schoon water en een circulair systeem

Goed

De stresstesten hebben we in 2019 op orde en werken we nader uit met knelpuntenkaarten waaraan we investeringen kunnen koppelen. We voeren risicodialogen over de urgente knelpunten binnen de gemeente Westland en daar waar sprake is van herinrichting van straat/openbare ruimte. We betrekken alle partijen in bestaande en nog te ontwikkelen gebieden om de problematiek zichtbaar en bespreekbaar te maken. Met de deelnemers aan de risicodialogen werken we samen tot en met de concrete uitvoering. Samen maken we Westland waterbestendig. In de klimaatadaptatievisie Westland wordt hier in 2020 handen en voeten aan gegeven.

Beter

Waterbewust handelen stimuleren we door mensen te informeren, het goede voorbeeld te geven, hen te motiveren om in actie te komen én door harde verplichtingen te stellen. We gaan door met bewustwordingsprogramma's, zoals Operatie Steenbreek, de regentonnenactie, groen-blauwe schoolpleinen, en het educatief programma Prinsenbos. Waar mogelijk koppelen we programma's aan elkaar, benutten we landelijke programma's en versterken we deze zodat er voor verschillende burgers duidelijke programma's zijn voor zowel klimaatadaptatie als schoon en circulair water.

Best

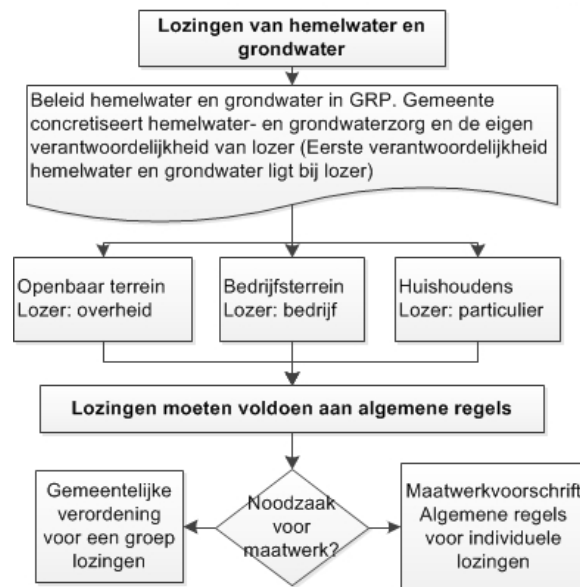
Breed integraal communicatieprogramma waarin alle deelnemers aan onze samenleving actief worden betrokken bij de invulling van de vraag hoe ze kunnen bijdragen aan een waterbestendig en klimaatadaptief Westland met schoon water. Samen ontwikkelen we beleid en programma's. Er zijn subsidies voor initiatieven die dit doel dienen.

Motivatie: het is belangrijk om bij nieuwbouw en herstructureringsprojecten in te zetten op het water- en klimaatbestendig maken van Westland. Het invoeren van een hemelwaterverordening willen we alleen inzetten als de huidige maatregelen onvoldoende blijken te zijn. Daarom kiezen we voor BETER.

beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021¹¹ van het Hoogheemraadschap van Delfland en verschillende beleidsdocumenten van de gemeente Westland (zie H 1.5).

2.2 Hemelwater afkoppelen

In de afgelopen zestig jaar is het oppervlak met bebouwing en glastuinbouw in het Westland enorm toegenomen. Door meer verharding en meer hevige regenval zijn ook de problemen met het afvoeren van hemelwater toegenomen. Zowel het oppervlaktewatersysteem als het rioolwatersysteem kan deze piekafvoeren niet altijd aan, zelfs als ze aan de geldende normen voldoen.

Schematische weergave regelgeving voor hemelwater en grondwater

Wettelijk gezien draagt de gemeente zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater in stedelijk gebied. Deze zorgplicht is vastgelegd in artikel 3.5 van de Waterwet en schematisch op deze pagina weergegeven.¹² In gemeente Westland is dit verder uitgewerkt in het Beheerkader afvalwater, hemelwater en grondwater 2018-2022.⁴

Op dit moment lozen de meeste huishoudens in de bebouwde kernen hun hemelwater op het riool. Door de toenemende verharding wordt steeds meer hemelwater afgevoerd op het riool. Dit relatief schone hemelwater zorgt voor extra belasting van het rioolsysteem inclusief de rioolwaterzuiveringen. Wanneer het systeem door hevige neerslag overbelast wordt, kan het gebeuren dat rioolwater via riooloverstorten ongezuiverd op het oppervlaktewater geloosd wordt of dat er plaatselijk waterhinder dan wel wateroverlast optreedt. Tegelijkertijd is er een groeiend besef dat de glastuinbouwsector een grotere voorraad gietwater nodig heeft om ook in droge perioden over voldoende gietwater te beschikken. Gezien het economisch belang van deze sector en haar afhankelijkheid van gietwater is het een extra reden voor gemeente Westland om meer water vast te houden in het gebied in plaats van het af te voeren.

Wanneer we al het hemelwater afkoppelen van het vuilwaterriool en direct op het oppervlaktewater lozen, betekent dit een extra belasting op het oppervlaktewatersysteem. Het is daarom bij wet geregeld dat zoveel mogelijk hemelwater op eigen en openbaar terrein wordt opgevangen en gebufferd. Hierbij werken we vanuit de

door de Commissie Waterbeheer 21e Eeuw¹³ opgestelde drietrapstrategie voor hemelwaterkwantiteit. Zoveel mogelijk hemelwater vasthouden en langzaam laten infiltreren in de bodem.

1. Hemelwater bergen, daar waar vasthouden en infiltreren niet voldoende is.
2. Alleen water afvoeren waar stappen 1 en 2 niet mogelijk zijn.

Aanvullend op deze strategie kijken we ook naar de doelmatigheid en financiële redelijkheid van de te treffen maatregel.

In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland heeft de gemeente Westland een afwegingskader hemelwater vastgesteld (onderdeel van het Beheerkader afvalwater, hemelwater en grondwater 2018-2022) om verschillende partijen de weg te wijzen naar concrete acties.⁴

Doel 2050: Afkoppelen hemelwater om rioolwaterstelsel bestendiger te maken met het oog op verdere verstedelijking en klimaatverandering

Goed	Gemeente Westland stelt in 2019 een klimaatadaptatievisie en een uitvoeringsprogramma op (2020 gereed). In de bestaande kernen, nieuwbouwlocaties en bedrijventerreinen wordt, daar waar riolering vernieuwd wordt, met de betrokkenen een afkoppelplan gemaakt waarin staat hoe hemelwater zo veel mogelijk wordt vastgehouden en geïnfiltreerd. Afkoppeling wordt geïntegreerd in de herinrichting van de straat, waarin ook vergroening wordt meegenomen. De volgorde waarin dit bij voorkeur gebeurt: 1. Als de ondergrond het toelaat wordt hemelwater zoveel mogelijk geïnfiltreerd in de bodem en vastgehouden. Het overige water wordt afgewaterd op het oppervlaktewater, gebruikmakend van het afwegingskader hemelwater. 2. Een gescheiden stelsel komt er als infiltratie niet mogelijk is. 3. Een gemengd stelsel wordt toegepast in bestaand gebied waar een gescheiden stelsel niet mogelijk is. Er is inzicht in het aantal keren dat overstorten in werking worden gesteld. Naar aanleiding daarvan wordt onderzocht waar het afkoppelen van hemelwater van het rioolwaterstelsel doelmatig is. Het doel is zo min mogelijk de overstorten te gebruiken.
Beter	We volgen de ontwikkelingen uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen¹⁴ van de Provincie Zuid-Holland. We onderzoeken of we ons hierbij aansluiten en of het wenselijk is een aanvullend specifiek programma van eisen op te stellen voor nieuwbouw van kassen en bedrijventerreinen in relatie tot klimaatadaptief bouwen. In de klimaatadaptatievisie (2020) nemen we hierover een besluit.
Best	Wanneer de gestelde doelen in de klimaatadaptatievisie niet worden behaald met de instrumenten uit GOED en BETER, stellen we een hemelwaterverordening op waarin we vastleggen hoeveel procent van het hemelwater perceelegeigenaren verplicht op eigen terrein moeten opvangen en infiltreren.

Motivatie: het is belangrijk om bij nieuwbouw en herstructureringsprojecten in te zetten op het water- en klimaatbestendig maken van Westland. Het invoeren van een hemelwaterverordening is echter nog een stap te ver. Daarom kiezen we voor BETER.

3

**WAARDEVOL WATER:
SCHOON, VOLDOENDE EN BRUIKBAAR**

In gemeente Westland levert het aanwezige water niet alleen een wezenlijke bijdrage aan een prettig leefklimaat, water ligt aan de basis van de ontwikkeling van het gebied en de Westlandse economie (glastuinbouw en recreatie). Dat lijkt vanzelfsprekend maar dat is het niet. Zowel de wijze waarop we omgaan met water als grondstof (het verwerken van hemelwater als afvalwater) als de gevolgen van klimaatverandering brengen het risico op waterschaarste met zich mee. Dat wil zeggen: schaarste aan kwalitatief goed water.

De gemeente en het hoogheemraadschap werken samen aan kwalitatief goed water en een biodivers, ecologisch stabiel Westland met voldoende ruimte voor groen en blauw, plant, dier en mens. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we samen *waardevol water* behouden en versterken.

3.1 Schoon: waterkwaliteit

De waterkwaliteit van het oppervlaktewater is in de afgelopen dertig jaar veel beter geworden, maar bevindt zich zeker nog niet op het gewenste niveau. Vanwege zorgen over zowel waterkwaliteit als zoetwaterbeschikbaarheid en waterkwantiteit heeft de EU de Kaderrichtlijn Water¹⁵ (KRW) opgesteld. Aanvullend is de Nederlandse overheid het Deltaprogramma Zoetwater gestart met als doel dat overheden en gebruikers in onderling overleg voorzieningenniveaus vaststellen, voor gewone en extreem droge omstandigheden. Binnen het beheergebied van Hoogheemraadschap van Delfland hebben de betrokken gemeenten en het hoogheemraadschap het Bestuursakkoord Schoon en Gezond Water Delfland 2015-2021¹⁶ ondertekend. Het doel van dit akkoord is

om gezamenlijk de ecologische en chemische doelen van de KRW voor 2027 te bereiken.

Net als voor waterkwantiteit heeft de Commissie Waterbeheer 21e Eeuw een drietrapsstrategie voor hemelwaterkwaliteit opgesteld, die de gemeente volgt in haar beheer:

Stap 1: We willen hemelwater zo veel mogelijk schoonhouden, want wat er aan vuil niet in komt, hoeft er ook niet uitgehaald te worden.

Stap 2: We scheiden hemelwater zo veel mogelijk van vuilere waterstromen.

Stap 3: Daar waar het toch vuil is geworden maken we het water schoon.

Bronnen

Een van de bronnen van verontreiniging in Westland zijn illegale lozingen, bewust of onbewust, als gevolg van nalatige bedrijfsvoering. Omwille van naleving van KRW-normen voor kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, kwamen in 2014 de gemeenten Westland, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Midden-Delfland, Zuidplas en Waddinxveen, Glastuinbouw Nederland, het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap van Delfland het regionale afsprakenkader Emissieloze Kas¹⁷ overeen. Hierin is afgesproken dat in 2027 emissies van de glastuinbouw naar al het oppervlaktewater en de bodem in het gebied tot nagenoeg nul voor bestrijdingsmiddelen en nutriënten zijn teruggebracht.

Een aantal andere bronnen van vervuiling in vooral de stedelijke gebieden zijn: het voeren van eendjes, afspoelende hondenontlasting, bladafval en riooloverstorten.¹⁸ Bij de aanpak van de eerste twee vervuiliingsbronnen is bewust waterbestendig handelen uit hoofdstuk 2.1 een belangrijk doel. Het afkoppelen van hemelwater is een van de belangrijkste maatregelen om het storten van ongezuiverd water direct op het oppervlaktewater bij piekbuien nog verder te verminderen, zie hoofdstuk 2.2.

Verder heeft verzilting van het oppervlaktewater (vanuit de zee, het grondwater en, mogelijk, als gevolg van het op een kier zetten van de Haringvlietsluizen) invloed op de waterkwaliteit.

Voor Westland is het verbeteren van de waterkwaliteit niet alleen van belang in het licht van Europese wetgeving, maar zeker ook zo belangrijk voor de recreatie en de vraag om meer groen. Daarnaast hebben we als overheden ook de verantwoordelijkheid om beleid te ontwikkelen dat planten en dieren beschermt en hun habitat leefbaar houdt. Het vergroten van groen- en blauwstructuren leidt tot meer ruimte voor plant en dier en komt de biodiversiteit ten goede. Behalve een hogere waterkwaliteit ontstaat er meer en beter (be)leefbaar groen. Aaneengesloten water en groen heeft bovendien een gunstig effect op het stedelijk microklimaat en kan hittestress beperken. Gemeente Westland en Hoogheemraadschap Delfland werken op verschillende schaalniveaus aan dergelijke structuren; van de aanleg van natuurgebied Poelzone tot de aanleg van drijvende oevers (Floating life).

Doel 2050: Schoon en gezond water en toegenomen biodiversiteit

Goed	Inspanning leveren om de doelen uit de Bestuursovereenkomst Schoon en gezond water Delfland 2015-2021 ¹⁶ te halen, actief meedoen aan het bijbehorende netwerk en daarmee bijdragen aan het behalen van KRW-doelstellingen voor 2027.
Beter	Voortzetten van de Stimuleringsregeling lokaal water Delfland ¹⁹ , waarmee verschillende initiatiefnemers een bijdrage kunnen ontvangen voor het verbeteren van de lokale waterkwaliteit. Voortzetting van het samen met betrokken partijen meten van de waterkwaliteit en maatregelen nemen ter verbetering ervan.
Best	Via een bewustwordingsprogramma werken aan minder zwerfafval in het oppervlaktewater. De opgestelde kansenkaart natuurvriendelijke oevers daar waar mogelijk uitvoeren. Natuurvriendelijke oevers verbinden met de ecologische hoofdstructuur, de ecologische zones in de omgevingsvisie borgen en natuurinclusief bouwen stimuleren. Waar mogelijk meer ruimte maken voor natuurvriendelijke oevers en water in plaats van verhard oppervlak. Pilot Floating life met drijvende oevers evalueren en verder ontwikkelen om een alternatief te kunnen bieden op plekken waar natuurvriendelijke oevers niet mogelijk zijn.

Motivatie: de inzet op schoon en gezond water biedt een meerwaarde voor zowel de leefbaarheid als de natuur in Westland. Door in te zetten op BEST benutten we de aanwezige kansen voor natuurvriendelijke/drijvende oevers en vergroten we het waterbewustzijn van inwoners.

Een van de gezamenlijke maatregelen van gemeente Westland en het Hoogheemraadschap van Delfland ter verbetering van de waterkwaliteit betreft de vuilfuik die bij de overstort aan de Rubenslaan in Monster is geplaatst. De vuilfuik is een soort grote panty die het ergste vuil uit het water filtert voordat het in de vijver komt.

3.2 Voldoende: de waterbalans

Voldoende zoetwater in het oppervlaktewatersysteem is belangrijk om de waterkwaliteit en biodiversiteit in stand te houden. Om het oppervlaktewater ook in droge periodes op peil en schoon te houden, wordt er water vanuit het Brielse Meer naar het watersysteem van Delfland gepompt. Daarnaast is er de mogelijkheid om vanuit het Hoogheemraadschap van Rijnland water het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland in te brengen. Hier wordt met het oog op waterkwaliteit pas gebruik van gemaakt als inlaat vanuit het Brielse Meer ontoereikend is.

Het kunnen beschikken over voldoende zoet gietwater is voor de glastuinbouw van economisch belang. De gemeente en het hoogheemraadschap zijn geen probleem eigenaar, maar hebben een kaderstellende rol. De belangrijkste bron voor gietwater is hemelwater. Dit wordt voornamelijk opgeslagen in bassins en silo's en op kleine schaal in ondergrondse bassins en in het grondwater. Grondwater wordt vooral als secundaire waterbron gebruikt, en met toenemende droge perioden gebeurt dit steeds vaker. Echter is het grondwater in Westland te zout om als gietwater te worden gebruikt. Daarom wordt het opgewerkt naar schoon en zoet water door middel van omgekeerde osmose. Met deze zuiveringstap ontstaat als restproduct zeer zout water, brijn genoemd.²⁰ Brijn

mag niet op het riool of op het oppervlaktewater geloosd worden. Voor het verbod op lozen van het brijnwater in de bodem, in het tweede watervoerende pakket, is tot 2023 een ontheffing mogelijk. Het beleid voor de periode erna is onzeker²¹. Daarnaast zijn er nog twee kleinere bronnen van gietwater: oppervlaktewater en leidingwater. Ten slotte wordt er op dit moment geëxperimenteerd met hergebruik van gezuiverd afvalwater als oppervlakte- en gietwater (zie hoofdstuk 4.2).

Gezien de verwachte klimaatverandering – en zoals we in de droge zomer van 2018 hebben ervaren – lijkt het op peil houden van waterkwaliteit en -kwantiteit op de lange termijn niet haalbaar. Het vermoeden is dat

door toenemende perioden van droogte in combinatie met grondwateronttrekkingen in sommige delen van Westland de bodem zakt. Daarnaast verzilt het grondwater door infiltratie van het zeewater en brijnlozingen. Hoe gezamenlijk het hoofd te bieden aan deze complexe problematiek? De gemeente en het hoogheemraadschap onderzoeken dit samen met partners in de regio, in onder meer het onderzoek naar bodemdaling in de Lier, het project Waterbank Westland (onderdeel van het programma COASTAR) en het project Delft Blue Water.

Schema uit: Waterbeschikbaarheid Westland 2016

Doel 2050: Zoetwater vasthouden en benutten, naar een zelfvoorzienende regio

Goed	Met de Bestuursovereenkomst Schoon en gezond water uit 2014 hebben de gemeenten binnen het beheersgebied van het Hoogheemraadschap van Delfland en het hoogheemraadschap zelf uitgesproken zich in te zetten voor schoon en gezond water dat bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving. In een bodemvisie (2020) wordt gezocht naar een balans tussen beschermen en benutten van de ondergrond. Grondwateronttrekkingen komen hierbij aan bod, aangezien deze mogelijk invloed hebben op bodemdaling en verzilting van de ondergrond.
Beter	Samen met partners onderzoeken we scenario's om zoetwater vast te houden ten behoeve van voldoende grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit en beschikbaarheid van gietwater. We gaan verder met bestaande programma's zoals: COASTAR ²² (berging hemelwater in de ondergrond) en het deelproject Waterbank Westland ²³ (een eerlijke verdeling van gietwaterbronnen voor de glastuinbouw), Delft Blue Water ²⁴ (hergebruik van effluent voor gietwater), en S.C.H.O.O.N. ²⁵ (schoonmaken effluent en hergebruik voor oppervlaktewater op natuurlijke wijze). En we onderzoeken nieuwe kansen voor het nog beter opvangen en hergebruiken van hemelwater in de glastuinbouw.
Best	Het in beeld brengen van de financiële waarde van zoetwater. Denk hierbij aan het hergebruik van gezuiverd afvalwater voor gietwater. Dit kan mogelijk als onderdeel van de bij BETER genoemde projecten en programma's. In lijn met de langetermijnvisie en -strategie van het Netwerk Afvalketen Delfland (NAD, zie 4.2) werken de partners steeds nauwer samen om van afvalwaterketen naar watercyclus te komen en meer zoetwater vast te houden en te benutten. ²⁶

Motivatie: de zoetwateropgave in relatie tot klimaatverandering biedt gelegenheid om lopende projecten voort te zetten en zo concrete resultaten te boeken. Door hier in te zetten op BETER kunnen we met partners de kansen verder verkennen en toewerken naar een zelfvoorzienende regio.

Met het herinrichten van de Poelzone door de gemeente en de provincie is een nieuwe groene recreatieve verbinding ontstaan met natuurvriendelijke oevers en vispaaplaatsen. Een fietspad, dat via een tunnel onder de provinciale weg N211 doorgaat, maak het mogelijk om veilig en door het groen vanaf de kust tot 's Gravenzande te fietsen.

3.3 Bruikbaar: water in onze leefomgeving

In gemeente Westland heeft het oppervlaktewater naast de al genoemde functies verschillende andere functies, waaronder recreatie, transport en wonen aan het water. Functies kunnen samengaan, maar staan soms op gespannen voet. Tegelijkertijd is er vraag naar meer groen ten behoeve van een aangename én gezonde leefomgeving (waaronder een betere waterkwaliteit en een meer biodivers watersysteem) en naar meer water om al het groen in stand te houden. Dit vergt maatregelen ter ontwikkeling van de natuur en ter versterking van de ecologische waarde van de omgeving. Gezien de verschillende taken en verantwoordelijkheden die de gemeente,

het hoogheemraadschap maar ook de provincie hebben in het beheer van het watersysteem (en de omringende openbare ruimte en het landschap) alsook ten aanzien van het stimuleren van de verschillende functies van het water (wonen, transport, recreatie, natuur) is en blijft het van groot belang dat functies (en belangen) integraal worden beschouwd.

Het uitgebreide vaartenstelsel in gemeente Westland werd vroeger gebruikt voor het transport van tuinbouwproducten naar veilingen en grote steden. Sinds het transport over de weg gaat, is dit stelsel aan de aandacht ontsnapt, terwijl het veel potentie heeft voor de waterrecreatie en de bijhorende werkgelegenheid, en ten

goede komt aan de leefbaarheid in deze 'verharde' gemeente.

In de gemeente liggen twee zwemplassen, Het Prinsenbos en De Wollebrand. De Provincie Zuid-Holland wijst als officiële instantie zwemlocaties aan. Naleving en handhaving van de voorschriften ligt bij de Omgevingsdienst Midden-Holland. Het Hoogheemraadschap van Delfland monitort de zwemwaterkwaliteit in beide plassen (bacteriën en blauwalgen) en informeert de omgevingsdienst, die als dat nodig is beheermaatregelen treft en een waarschuwing of een negatief zwemadvies kan geven. Deze verschillende overheden en de beheerder hebben samen de

verantwoordelijkheid om de zwemwaterkwaliteit op niveau te houden.

Binnen gemeente Westland zijn de boezemwatergangen bevaarbaar, omdat deze op hetzelfde waterpeil met elkaar in verbinding staan en omdat er veel bruggen en doorvaarbare duikers zijn. Het hoogheemraadschap is beheerder van de boezemwatergangen en bepaalt waar gemotoriseerd gevaar mag worden. Er zijn enkele aanlegplaatsen voor recreanten en rondvaartondernemingen gerealiseerd, maar verder zijn voorzieningen spaarzaam.

Doel 2050: Aangenaam recreëren op, in en rond het water en wonen aan het water zonder nadelige gevolgen voor de ecologische waarde van het watersysteem en de waterkwaliteit

Goed	In 2012 heeft gemeente Westland ²⁷ een nota Vaarrecreatie vastgesteld. De gemeente werkt samen met gebruikers om verbeteringen in het vaarnetwerk te realiseren. Hierin heeft ze vooral een regisserende, meewerkende en faciliterende rol.
Beter	Met belanghebbenden beleid en een programma ontwikkelen voor diverse vormen van recreatie, waarin aantasting van de ecologie en vervuiling zoveel mogelijk worden voorkomen. Draagvlak creëren voor genieten van groen, water en natuur in balans met ruimte voor plant en dier. Ruimtelijke randvoorwaarden integreren in omgevingsvisie en/of omgevingsplan.
Best	Water- en groenstructuur verder uitbreiden om tot een robuust en leefbaar Westland te komen. Wanneer infrastructuur en verharding de structuur onderbreekt, wordt gezocht naar een optimale oplossing waarbij meer ruimte voor groen en water op gelijke voet met economie, wonen en transport komt te staan. Voor de toenemende vaarrecreatie nemen we knelpunten weg en sturen we op waar wel en niet mag worden aangelegd. Samen met belanghebbenden treffen we voorzieningen zoals innamestations voor brandstof, elektriciteit, water, vuilwater met bijhorende douche- en toiletvoorzieningen.

Motivatie: door in te zetten op GOED zorgen we ervoor dat de zwemwaterplassen in recreatieve zin prettige en kwalitatief aantrekkelijke plekken blijven. Daarnaast zetten we in op het faciliteren van de vaarrecreatie zonder nadelige gevolgen voor de natuurlijke waarden.

4

**NAAR EEN ROBUUST WATERSYSTEEM EN EEN
WATERCYCLUS**

In januari 2019 hebben de gemeente en het hoogheemraadschap besloten samen te investeren in twee waterbergingen voor de opvang van neerslag tijdens piekbuien.

We streven naar een klimaatbestendig watersysteem dat goed blijft functioneren in het licht van verdergaande verstedelijking, verdichting en economische ontwikkeling. Daarnaast willen we water zo veel mogelijk als grondstof kunnen hergebruiken. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we hieraan werken.

4.1 Robuust watersysteem

Om het watersysteem robuust te houden in het licht van de gevolgen van klimaatverandering, de vraag naar meer infrastructuur, woningbouw en werkruimte is het hard nodig de trits ‘vasthouden, bergen en afvoeren’ te volgen (zie paragraaf 2.2). Op basis van huidige klimaatscenario's van het KNMI is ongeveer een dubbele hoeveelheid sloten en oppervlaktewater nodig om het regenwater af te kunnen voeren. Dit is niet haalbaar. In het verharde Westland vraagt daarom de eerste stap – ‘vasthouden’ en waar mogelijk in de grond infiltreren – om extra aandacht.

Doel 2050: Een robuust watersysteem

Goed

Continueren van uitvoering van verbeterpunten voor waterstructuur in Westland zoals beschreven in Visie toekomstbestendig beheer boezemsysteem uit 2016 van Hoogheemraadschap van Delfland.¹ Watertoets in omgevingsvisie en/of omgevingsplan borgen. Het hoogheemraadschap voldoet aan haar wettelijke verplichting voor veilige waterkeringen volgens het Algemeen waterkeringsbeleid 2010 van het hoogheemraadschap⁷.

Beter

Huidige omvang oppervlaktewater behouden en bij nieuwbouw oppervlaktewater toevoegen. Met partners in de regio zoeken naar extra gelegenheid voor waterberging en manieren om water vast te houden. Uitgangspunt is zoveel mogelijk water opvangen en bergen waar het valt. Alleen afvoeren als het niet anders kan. Voortzetting programma's die het vasthouden van water stimuleren, zoals Groen-Blauwe schoolpleinen, Rainlevelr. Op en rondom waterkeringen zoeken de gemeente en hoogheemraad elkaar actief en in een vroeg stadium om onderhoud, beheer en nieuwbouwplannen goed op elkaar af te stemmen en waar mogelijk werk met werk te maken.

Best

Onderzoeken welke kansen er zijn om de hoeveelheid verhard oppervlak verder te verminderen, waardoor meer ruimte ontstaat voor water en groen. Indien de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI uitwijzen dat dit nodig is: aanvullende calamiteitenbergingen realiseren. De kans benutten om meer groen te realiseren. Zie ook hoofdstuk 2.

Motivatie: voor een robuust watersysteem willen we blijven inzetten op een goede samenwerking en willen we meekoppelkansen aangrijpen. We willen de omgeving hierbij betrekken en zo eigenaarschap creëren. Daarom zetten we in op BETER.

In het kader van het Europese project Sponge 2020²⁸ hebben het hoogheemraadschap en de gemeente samen met bewoners en bedrijven toegewerkt naar een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat. Uit deze projecten kunnen we lessen trekken: hoe kunnen we het Westland voortaan klimaatadaptief inrichten en, vooral, hoe laten we betrokken hierin participeren? Voorbeelden zijn beschikbaar op de website www.bluegrids.com. Een van de resultaten is het Rainlevel-project. Hierbij dragen tuinders bij aan droge voeten door vóór een zware bui ruimte te maken in hun hemelwaterbassin of silo. Ook is er met de partijen in het World Horti Center gekeken op welke manier de buitenruimte klimaatadaptief kan worden ingericht.

4.2 Klimaatadaptief inrichten

Als overheden willen we het goede voorbeeld geven door de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten en nieuwbouwlocaties klimaatadaptief te laten ontwikkelen.

We hebben in de afgelopen decennia onze bebouwde ruimte voorzien van een watersysteem dat al het water afvoert. Maar zowel de ondergrondse infrastructuur als het oppervlaktewatersysteem is niet bestand tegen de verwachte weersomstandigheden. Het kan de piekbuien niet meer aan en door water af te voeren is er geen buffer in droge perioden. Door de sponswerking van de omgeving te vergroten, kunnen we een tijdelijk teveel aan (regen)water beter afvoeren én water beter in het gebied vasthouden. Dit geldt net zo goed voor de inrichting van straten en pleinen als voor de inrichting van bedrijventerreinen en kassengebieden.

De gemeentelijke klimaatadaptatievisie, de visie op de bodem, de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan (in ontwikkeling) bieden gelegenheid om klimaatadaptief

ontwerpen en inrichten als kader mee te geven in ruimtelijke planvorming.

Doel 2050: Van pilots naar dagelijkse praktijk, klimaatadaptief is de norm

Goed

Inzicht krijgen in de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid van gemeente Westland via de stresstest en risicodialoog. In de klimaatadaptatievisie gedragen ambitie met concrete doelen vaststellen om samen met bewoners, bedrijven, woningcorporaties en andere betrokken partijen klimaatbestendig te handelen zoals in het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie¹⁰ is afgesproken. Beleid en uitvoering aanpassen aan de gestelde klimaatadaptatievisie waardoor klimaatadaptief handelen de norm wordt. Denk hierbij aan Programma van Standaarden vernieuwen en processtappen vaststellen bij herinrichting openbare ruimte en rioolvervanging. Hierbij werken vanuit prioriteiten: 1) Vasthouden 2) Bergen en 3) Afvoeren.

Beter

De nieuwe klimaatscenario's van het KNMI die in 2021 beschikbaar komen, toepassen op de watersysteemanalyses en klimaatadaptatievisie en kijken of dit tot nieuwe inzichten en nieuwe keuzen leidt. 80% van de bestaande glastuinbouwbedrijven werkt met Rainlevel^r in 2037²⁹ (dynamische inzet van gietwaterbassins voor opvang van extreme regenval).

Best

Waar zich kansen en/of lokale initiatieven voordoen, klimaatadaptief inrichten stimuleren, faciliteren en voorbeeldfunctie vervullen.

Motivatie: momenteel werken we aan BETER, maar we willen graag naar BEST omdat klimaatadaptief inrichten de norm moet zijn om de leefbaarheid in Westland te kunnen borgen. Hier zijn meer geld en capaciteit voor nodig.

4.3 Van afvalwaterketen naar watercyclus

De gemeente en het hoogheemraadschap hebben samen de taak om door middel van de afvalwaterketen de volksgezondheid en het milieu te beschermen, zoals uitgelegd is in paragraaf 1.3. Als gevolg van klimaatverandering, verdichting, verharding en toenemende infrastructuur komt er meer vuil water, maar ook meer schoon water in de afvalwaterketen terecht. Het huidige systeem is hier niet op berekend en moet worden aangepast om robuust te blijven. Het is dus noodzakelijk om te blijven investeren in het huidige systeem, dit te onderhouden en om tegelijkertijd nieuwe methoden en technieken te vinden die het afvoeren, zuiveren en gebruiken van waterstromen duurzaam maken.

Het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), waarvan gemeente Westland onderdeel uitmaakt, heeft op 8 december 2014 een gezamenlijk langetermijnvisie³⁰ vastgesteld om de afvalwaterketen te ontwikkelen tot een watercyclus. Dit houdt in dat de lineaire benadering van afvalwater (opvangen, doorvoeren, zuiveren en lozen) plaatsmaakt voor een circulair proces. Eindproducten worden nuttig toegepast, hergebruikt of zo gemaakt dat ze waarde toevoegen aan het systeem. Dit geldt zowel voor het water (afvalwater, hemelwater en grondwater) als voor grondstoffen die uit zuiveringsprocessen komen en voor met het watersysteem op te wekken energie. De partners in het netwerk onderzoeken momenteel hoe ze na 2020 vorm willen geven aan de samenwerking, waarbij de aanpak en het hergebruik van effluentwater een logische eerste stap lijkt te zijn.

Met het project S.C.H.O.O.N. onderzoekt het hoogheemraadschap hoe het gezuiverde water extra kan worden gezuiverd om het vervolgens in het gebied te kunnen terugbrengen, in plaats van het te lozen in zee of in de Nieuwe Waterweg. Met de proefinstallatie "de zoetwaterfabriek" op De Groote Lucht in Vlaardingen zijn de extra zuiveringsstappen onderzocht.²⁵

Visie NAD in beeld

Van Afvalwaterketen naar Watercyclus in 2050

De afvalwaterketen ontwikkelt tot een watercyclus waarbij alle partijen het fysieke systeem centraal stellen. Dat vraagt om samenwerking met partijen als drinkwaterbedrijven, energiebedrijven, onderzoeksinstituten en particuliere initiatieven. De samenwerkende partners laten zich inspireren door verdienmodellen en gaan flexibel en transparant om met investeringen. Gemeenten en Delfland gaan vanuit NAD steeds nauwer met elkaar samenwerken richting één faciliterende en kaderstellende maatschappelijke onderneming. Die houdt regie op de kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid van de watercyclus, maar laat ruimte voor initiatief en innovatie.²⁶

Doel 2050: Hergebruik van afvalwater

Goed

In het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) werken de gemeenten, drinkwaterbedrijven en het hoogheemraadschap samen aan een minder sterke stijging van kosten, handhaving van de huidige kwaliteit van dienstverlening en het verminderen van kwetsbaarheid van de keten. De glastuinbouw is zelf verantwoordelijk voor het zuiveren van afvalwater. Als overheden volgen we de ontwikkelingen rondom lozen/zuiveren/gebruiken van afvalwater en brijnwater in de sector en handhaven waar nodig de regelgeving.

Beter

Beheer en onderhoud van het rioolstelsel zijn op orde en het stelsel is klimaatbestendig. Dit betekent dat hemelwater doelmatig en waar mogelijk is afgekoppeld van de riolering. Waar dit onmogelijk is, kan het stelsel het water van piekbuien opvangen. Op dit moment wordt het gezuiverde water uit de AWZI's op de Nieuwe Waterweg of in zee geloosd. De mogelijkheid om het gezuiverde water aan geïnteresseerde marktpartijen te leveren voor hergebruik wordt onderzocht. Voorwaarde is dat er een sluitende businesscase is.

Best

We volgen de landelijke ontwikkeling van het concept 'energie- en grondstoffenfabriek' om in 2050 al het afvalwater te hergebruiken als bron van schoon water, grondstoffen en duurzame energie. Het NAD heeft zich ten doel gesteld om in 2050 de omslag van Afvalwaterketen naar Watercyclus te hebben gemaakt.

Motivatatie: door in te zetten op BETER werken we stap voor stap naar een circulaire en duurzame afvalwaterketen toe. Om in 2050 tot een watercyclus te komen, werken we samen met de partners in het NAD.

5

STUREN VANUIT VERSCHILLENDE ROLLEN

Zoals in de inleiding is gezegd, kunnen we als overheden doelstellingen voor water en klimaat alleen bereiken in samenwerking met anderen. Om een vruchtbare samenwerking tot stand te brengen, moeten we ons als overheden bewust zijn van de rollen die we willen en kunnen innemen ten opzichte van de andere partijen maar ook als gemeente en hoogheemraadschap ten opzichte van elkaar. Om zelf te kunnen bepalen én met elkaar te kunnen afspreken welke rol(len) we binnen bepaalde randvoorwaarden (wettelijke verplichtingen, beleidsafspraken, financiële en personele middelen) en ambitieniveaus vervullen, introduceren we het volgende

sturingsmodel. De vier perspectieven stellen verschillende waarden in de overheidssturing centraal.³¹

De *presterende overheid* werkt vanuit resultaten naar randvoorwaarden. Het gaat haar primair om meetbare en SMART-geformuleerde doelen. De prestatiemeting is het sturingsinstrument. De overheid doet het goed als ze ervoor zorgt dat beleid effectief is en efficiënt wordt uitgevoerd.

Voor de *rechtmatige overheid* staan legitimiteit en rechtmatigheid van overheidshandelen centraal. Het is de

wettelijke basis van het overheidshandelen. De overheid doet het goed als er heldere procedures zijn en doelen die zijn vastgelegd in wetten en regels.

De *netwerkende/samenwerkende overheid* zet het bereiken van doelen ook centraal, maar met behulp van inspanning van anderen. Dit betekent dat externe partijen ook hun doelen inbrengen en het resultaat bijdraagt aan de gezamenlijke doelen. Dit vraagt om goed onderling contact en inspanning van alle partijen om bijdragen af te stemmen. Sturing in deze rol is daarom in de eerste plaats gericht op netwerkontwikkeling zelf. De overheid heeft een actieve rol.

De *responsieve overheid* gaat uit van de veerkracht en maatschappelijke energie van de samenleving. De overheid sluit zich aan bij beweging(en) die uit zichzelf overheidsdoelen ondersteunt of die de overheid graag wil bijsturen. Deze rol gaat meer over het herkennen van ontwikkelingen en het aangaan van betekenisvolle verbindingen. De overheid heeft een volgende rol.

Voorbeeld: hemelwater afkoppelen

Als 'hemelwater afkoppelen' het doel is kunnen we als *presterende overheid* stellen dat we 90% van het hemelwater in 2025 afgekoppeld willen hebben en dat we dit met vernieuwen van het rioolstelsel willen realiseren.

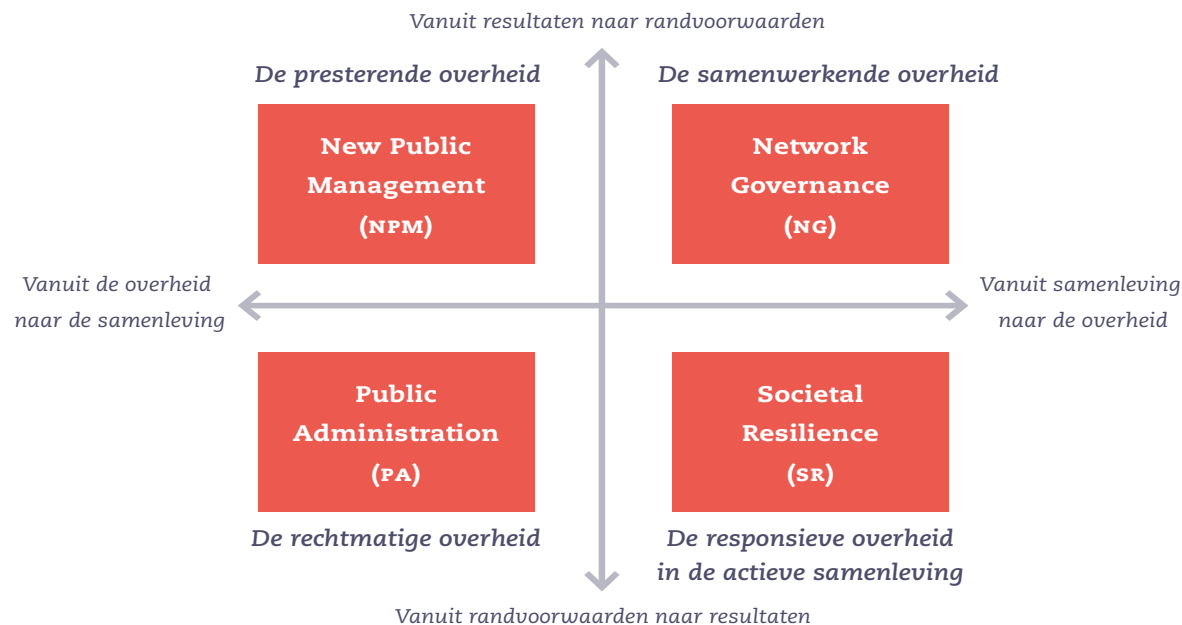
Als *rechtmatige overheid* kunnen we het afkoppelen van hemelwater afdwingen door regelgeving te maken waarin hemelwater niet meer op het riool aangesloten mag worden.

Als *netwerkende overheid* zoeken we samenwerking met partijen zoals ontwikkelaars, buurtverenigingen en natuurverenigingen. We stemmen onze doelen op elkaar af en zoeken naar middelen en oplossingen om hemelwater af te koppelen.

Als *responsieve overheid* sluiten we aan bij initiatieven uit de samenleving om hemelwater af te koppelen en stellen we randvoorwaarden waarbinnen initiatienemers aan de slag kunnen gaan.

Voorzet: rollen benoemen

Op basis van de langetermijndoelen (2050) en hieraan gekoppelde ambities uit hoofdstukken 2 t/m 4 hebben we in onderstaand schema verschillende voorbeelden uitgewerkt. Op een soortgelijke manier kan in de uitvoeringsagenda's worden aangegeven welke rol per project de boventoon voert.

Vier vormen van overheidssturing (zie Van der Steen et al, 2014)

	Presterende overheid	Rechtmatige overheid	Samenwerkende overheid	Responsieve overheid in actieve samenleving
2 Bewust waterbestendig handelen				
2.1 Bewuste samenleving die de verantwoordelijkheid neemt voor waterbestendige omgeving, schoon water en een circulair systeem	Door het weggeven van regentonnen en d.m.v. een Westlands natuur- en milieueducatieprogramma maken we mensen bewust van de noodzaak om te handelen	Met klimaatsubsidie Delfland stimuleren we bewoners hun omgeving klimaatbestendig in te richten en daarmee maken we ze bewust	Via Operatie Steenbreek werken we samen met de KNNV aan bewustwording onder burgers	We steunen de campagne “Niet in het riool” van RIONED
2.2 Afkoppelen hemelwater om rioolwaterstelsel bestendig te maken met het oog op verstedelijking en klimaatverandering	Bij het aanleggen van nieuwe rioleringen koppelen we hemelwater af	We stellen eisen aan het vervuilingsniveau van water dat uit de private CAD-stelsels op publieke stelsels wordt geloosd	We werken samen met ontwikkelaars om bij nieuwbouw geen hemelwater in het rioolstelsel te krijgen	Initiatieven van glastuinbouwers om regenwater te hergebruiken, ondersteunen we waar nodig
3 Waardevol water				
3.1 Schoon en gezond water en biodiversiteit vergroten	KRW-doelen, aanleg van natuurvriendelijke oevers, vuilfuik Rubenslaan Monster en Floating Life	Subsidie lokaal water en de gebiedsgerichte aanpak	Erasmusverbinding	Lokale initiatieven en groene ngo's komen met hun plan naar gemeente en/of hoogheemraadschap
3.2 Zoetwater vasthouden en benutten, naar een zelfvoorzienende regio	Project S.C.H.O.O.N.	Peilhandhaving in periode van droogte	Deelname aan COASTAR	Steunen van initiatieven vanuit de glastuinbouw voor gietwatervoorzieningen
3.3 Aangenaam recreëren en wonen in en om het water zonder nadelige gevolgen voor de ecologische waarde en de waterkwaliteit	Herinrichting van de Poelzone	Nota vaarrecreatie uit 2012	Erasmusverbinding	Aanleggen van steigers voor de hengelsport aan de recreatieplas De Wollebrand na initiatief van de club
4 Robuust watersysteem en watercyclus				
4.1 Naar een robuust watersysteem	Aanleg van calamiteiten-/ waterberging of bouwen van een gemaal	Watertoets, kustvisie, vergunningverlening	Erasmusverbinding	Rainlevelr
4.2 Klimaatadaptief inrichten	We stellen een programma van standaarden op waarin klimaatadaptief inrichten integraal onderdeel van uitmaakt	We verlenen subsidie voor Groen-Blauwe schoolpleinen	We zoeken samenwerking met tuincentra en hoveniers om met deze partijen hun rol m.b.t. klimaatadaptief inrichten te onderzoeken	We steunen initiatiefnemers die bestaande bouw/ nieuwbouw klimaatadaptief willen inrichten
4.3 Van waterketen naar watercyclus	Afvalwaterketen van huis - AWZI	Regulering CAD-systemen	Netwerk Afvalwaterketen Delfland	De Vlot, initiatief van glastuinbouw om collectief water te zuiveren

Literatuurlijst

1. Hoogheemraadschap van Delfland. *Visie toekomstbestendig beheer boezemsysteem*. (2016).
2. Hoogheemraadschap van Delfland. *Handreiking watertoets voor gemeenten*. (2018).
3. Provincie Zuid-Holland en gemeente Westland. *Werkboek Westland: Ruimtelijk economische strategie greenport 3.0*. (2016).
4. Gemeente Westland. *Beheerkader afvalwater hemelwater en grondwater 2018-2022*. (2018).
5. Het Rijk, Interprovinciaal Overleg, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen. *Het Nationaal Bestuursakkoord Water*. (2003).
6. Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Delft, Den Haag, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Pijkacker-Nootdorp, Rijswijk, Schiedam, Vlaardingen, Westland en Zoetermeer. *Bestuurlijke overeenkomst afvalwaterketen Delfland*. (2013).
7. Hoogheemraadschap van Delfland. *Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid*. (2010).
8. Hoogheemraadschap van Delfland. Delfland op de Kaart. Available at: <https://www.hhdelfland.nl/overheid/beleid-en-regelgeving/leggers>. (Accessed: 25th April 2019)
9. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. *Deltaprogramma 2019; Doorwerken aan de delta: Nederland tijdig aanpassen aan klimaatverandering*. (2018).
10. Het Rijk, Interprovinciaal Overleg, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen. *Bestuursakkoord Klimaatadaptatie*. (2018).
11. Hoogheemraadschap van Delfland. *Waterbeheerplan 2016-2021 Delfland*. (2015).
12. Kenniscentrum InfoMil. Zorgplicht hemelwater. Available at: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/activiteiten/lozen-afvloeiend/zorgplicht/>. (Accessed: 1st March 2019)
13. Commissie Waterbeheer 21ste eeuw. *Waterbeleid voor de 21e eeuw*. (2000).
14. Provincie Zuid-Holland. *Convenant klimaatadaptief bouwen in Zuid-Holland*. (2018).
15. Het Europees parlement en de Raad. *Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG*. (2000).
16. Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Delft, Den Haag, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Pijkacker-Nootdorp, Rijswijk, Schiedam, Vlaardingen, Westland en Zoetermeer. *Bestuursovereenkomst schoon en gezond water - Delfland 2015-2021*. (2014).
17. Gemeenten Westland, Lansingerland, Zuidplas, Waddinxveen, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Glastuinbouw Nederland, Hoogheemraadschap van Delfland en Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. *Afsprakenkader waterkwaliteit en glastuinbouw, Westland/Oostland, samen op weg naar de emissieloze kas in 2027*. (2014).
18. RIONED. Stadswaterkwaliteit: het probleem. Available at: <https://www.riool.net/stadswaterkwaliteit-het-probleem>. (Accessed: 25th April 2019)
19. Hoogheemraadschap van Delfland. Stimuleringsregeling lokaal water Delfland. Available at: <https://www.hhdelfland.nl/ondernemer/stimuleringsregeling-lokaal-water-delfland>. (Accessed: 1st March 2019)
20. Kenniscentrum InfoMil. Zuiveren grondwater voor de agrarische activiteiten. Available at: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/activiteitenbesluit/activiteiten/kopie-composteren/waterbehandeling/omgekeerde-osmose/>. (Accessed: 1st March 2019)
21. Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. *Waterbeschikbaarheid Westland*. (2016).
22. COASTAR: Zout op afstand, zoet op voorraad. Available at: <https://www.coastar.nl/>. (Accessed: 1st March 2019)
23. Sija Stofberg (KWR) en Koen Zuurbier (KWR). *COASTAR: Verkenning waterbank westland*. (2018).
24. Delft Blue Water. Available at: <http://delftbluewater.nl/>. (Accessed: 1st March 2019)
25. Hoogheemraadschap van Delfland. S.C.H.O.O.N. Available at: <https://www.hhdelfland.nl/inwoner/afvalwater-schoonmaken/s-c-h-o-o-n-1>. (Accessed: 1st March 2019)
26. Netwerk Afvalwaterketen Delfland. *Strategisch ketenplan*. (2015).
27. Gemeente Westland. *Vaarrecreatie in Westland, vaarroutes en vaarrecreatieve voorzieningen, 'een verkenning van de mogelijkheden'*. (2012).
28. 2 Mers Seas Zeeën. *Sponge 2020: Co-creation and implementation of innovative, participative climate adaptation solutions in densely built areas*. Available at: <https://www.interreg-2seas.eu/en/sponge2020>. (Accessed: 19th March 2019)
29. Rainlevelr. Tuinders voor droge voeten. Available at: <https://rainlevelr.com/>. (Accessed: 1st March 2019)
30. Netwerk Afvalwaterketen Delfland. *Langetermijnvisie*. (2014).
31. Martijn van der Steen, Jorren Scherpenisse, Mark van Twist. *Sedimentatie in sturing, systeem brengen in netwerkend werken door meervoudig organiseren*. (2015).
32. Lizard Klimaatatlas. Klimaatatlas Westland. Available at: <https://westland.klimaatatlas.net/>. (Accessed: 7th March 2019)

Colofon

Dit beleidsstuk is een coproductie van gemeente Westland en het Hoogheemraadschap van Delfland

Opdrachtgever

Gemeente Westland

Tiemen Maris (projectleiding)

Inge Muhlig

Ilya Musters

Alex Renes

Lia van Rijen

Hoogheemraadschap van Delfland

Jorien Burger

Marilinde van Doorn (projectleiding)

Onno van Gilst (projectleiding)

Samensteller en eindredactie

Rinske Wessels – Samen Ruimte Maken

Tekstredactie

Eric Burgers | Tekst & Redactie

Vormgeving

Vormgeving Martina Wijler, gemeente Westland

Datum

mei 2019

Postadres: Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres: Verdilaan 7, 2671 VW Naaldwijk
T 14 0174
Whatsapp via 06-13 79 70 20
E info@gemeentewestland.nl
I www.140174.nl

Hoogheemraadschap van
Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland
Hoofdkantoor Delft
Phoenixstraat 32
2611 AL Delft
(015) 260 81 08
loket@hhdelfland.nl